

ΕΞΕΔΟΣΗ

Α. ΓΙΑΝΝΑΡΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΟΜΟΙ ΔΥΟ

*Τὸ καλύτερον καὶ εὐθηνότερον
Ἑλληνικὸν Λεξικόν, ἀπαραίτητον
ἰδίᾳ εἰς τοὺς μαθητάς.*

*Τιμᾶται ἄδետον. Δρ. 9
Δεμένον καλλιτεχνικῶς
εἰς δύο τόμους. Δρ. 14*

Ε. Γ. ΔΕΛΤΑΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ Β'

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ ΜΕΡΗ

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

*Πλουτάρχου, Ίσοκράτους
Λυσίου, Αισχίνου
Βασιλείου τοῦ Μεγάλου
Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου*

ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΩΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΑΒΡΗ
1914

Α ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΒΙΩΝ

Ἡ δὲ ἀρχὴ τούτου εἶναι ὁ ἐξέλιξις τῶν Παρὰλληλων τοῦ Πλουτάρχου. Παράλληλα δὲ αὐτῶν ἡ ἀναγραφὴ πρὸς τὸν τοῦ Ῥωμαίου Καμίλλου.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΙ δὲ τὰ μὲν ἐκ γένους¹ ἀμακρότερα² πρὸς δόξαν ὑπάρχει πατὴρ γὰρ ἦν Νεοκλέους οὗ τῶν ἄγαν ἐπιφανῶν Ἀθηναίων, Φρασιίου τὸν δῆμον ἐκ τῆς Λεοντίδος φυλῆς³ νόθος δὲ πρὸς μητέρα, ὡς λέγουσιν.

¹ Ἀδρόττου⁴ ὀφείλου⁵ γυνὴ γένος ἀλλὰ τακίαια
τὸν μίγνυ⁶ Ἑλλήσιν φησὶ Θεμιστοκλῆα.

Φανίας⁷ μέντοι τὴν μητέρα Θεμιστοκλέους, οὗ Θεάτταν, ἀλλὰ Καρίνην⁸, εὐδ' Ἀδρόττου ὄνομα, ἀλλ' Ἐυτέρπην ἀναγράφει. Νεάνθης⁹ δὲ καὶ πόλιν εὐστὴ τῆς Καρίας Ἀλικαρνασσὸν προστίθισι¹⁰. Δι' ὃ καὶ τῶν νόθων εἰς Κυνόσαργες συντελούντων¹¹ (τούτο δ' ἔστιν ἔξω πύλων¹² γυμνάσιον Ἡρακλείου, ἔπει¹³ κάκεινος¹⁴ οὐκ ἦν γησίος ἐν Θεοῖς, ἀλλ' ἐναίχεται νοθεία, διὰ τὴν μητέρα¹⁵ θνητὴν αἰσαν), ἐπειδὴ τινος ὁ Θεμιστοκλῆς τῶν εὐγεγονότων¹⁶ ναυτίσκων, καταβαίνοντας εἰς Κυνόσαργες ἀλείφουσαι¹⁷ μετ' αὐτοῦ. Καὶ τούτου γενομένου, δοκεῖ πανούργως τὸν τῶν νόθων καὶ γησίων διορισμὸν¹⁸ ἀναλεῖν. Ὅτι μέντοι τοῦ Λυκομηδῶν¹⁹ γένους μετεῖχε, δῆλον ἔστι· τὸ γὰρ Φλυσιῖ²⁰ τελευτήριον²¹, ὅπερ ἦν Λυκομηδῶν κοινόν²², ἐμπροσθεν ὑπὸ τῶν βαρβάρων, αὐτὸς ἐπεσκεύασε καὶ γραφαῖς ἐπέδωκεν, ὡς Σιμωνίδης²³ ἱερόρχου.

Ἐτι δὲ καὶ ὢν, ὁμολογεῖται φορῆς²⁴ μαστὸς εἶναι, καὶ τῇ μὲν φέρει συνετός, τῇ προαιρέσει δὲ μεγαλοπράγμων καὶ πολιτικός. Ἐν γὰρ ταῖς

¹ Ἐπιδοῖαι τὸν λόγον τούτου μετὰ τῶν προηγουμένων. ² Τὰ περὶ τῆς γενεολογίας τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. ³ Ἀμακρότερα ἀπὸ τῆς τοῦ Σολωνος εὐ προηγουμένης ἢ βραχυτέρας, καὶ τὸν αὐτὸν λέγει ἐπὶ τῆς οὐκίας πρώτης κατὰ γένος. ⁴ Ὁ ἄδελφος Φρίπυ, τὸ ἱππικὸν βραχίονος. ⁵ Ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἀττικῆς διεφύετο εἰς δίκην (μετὰ τούτοις δόξα) φυλῆς ἀπὸ τῆς πλῆθους εἰς 17 δῆμους ἢ χωριά. ⁶ Ἡ ἄδελφὸς τῶν οὐκίας, καὶ τῆς φησὶν, ἢ Γακίμων καλ., εὐδὲτερον δὲ, ὑποκοριστικὸν τὸ ὄνομα μὴ θελόντων ἄλλου, καὶ τῆς καὶ εὐστὴ λέγουσι τὸν Νεοκλῆα καλ. ⁷ Θεολ. τοῦ Θεοῦ. ⁸ Φυλὸς τῶν Λεοντίων, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη. ⁹ Τὸ θελοῦν ἐθνικὸν τοῦ Κάρ, ἤδη δὲ ὁ ὄνομα τὸ ἔχει ἐκείνου. ¹⁰ Συγγραφεὶς ἐκ Κοζίκου, μαθητὴς Φιλίππου. ¹¹ Τῆ ἀποδοῖαι ὡς πόλιν (τῆς γενεολογίας τῆς) τὴν Ἀλικ. τῆς Καρίας. ¹² Συμπεριλαμβανόμενος πρὸς γένος. ¹³ τῶν Ἀθηναίων. Τὸ Κυνόσαργες ἦν πρὸς τὸ μέρος οὗ ἵστανται τὰ ἀνάκτορα. ¹⁴ Ὁ Ἡρακλῆς. ¹⁵ τὴν Ἀλικαρνήν. ¹⁶ Ἐργασίων τὴν καταγωγὴν. ¹⁷ Ἐπιδοῖαι ἀλλοτριωμένους πρὸς πόλιν. ¹⁸ Διαφορὴν, διαίρεσιν. ¹⁹ Ἐργασίων οἰκογένεια ἐν Ἀθήναις. ²⁰ Φύλας ἢ φύλις, δῆμος τῆς Ἀττικῆς εἰς τὰ Μεσάρια. ²¹ Ἰερόν. ²² Κομμα τῶν Λυκομηδῶν ἐκ ἀποδοῖαι μενομένης αὐτῶν. ²³ Ἄλλος τοῦ ποιητοῦ, ὁ ἱστορικός Διογ. Λ. Δ', β. ²⁴ Ὁμοῖος ἀποδοῖαι

ἀνέσει: καὶ σχολαῖς ἀπὸ τῶν μαθημάτων γινόμενος²¹, οὐκ ἐπαίξεν, οὐδ' ἐβράβηται, καθάπερ οἱ λοιποὶ παῖδες, ἀλλ' εὐλόγητο λόγους τινὰς μελετῶν καὶ συγγραπτόμενος πρὸς ἑαυτόν. Ἦσαν δ' οἱ λόγοι κατηγορία τινὸς, ἢ συνηγορία, τῶν παιδῶν. Ὅθεν εἰδῆναι λέγειν ὁ διδάσκαλος, ὡς οὐδὲν ἔση παῖ σὺ μικρὸν, ἀλλὰ μέγα πάντως ἀγαθὸν, ἢ κακόν. Ἐπεὶ καὶ τῶν παιδεύσεων²² τὰς μὲν ἠλοποιούς²³, ἢ πρὸς ἡδονὴν τινα καὶ χάριν ἐλευθέρου σπουδαζομένας, ἀκέρως καὶ ἀπροθύμως ἐξεμάνθανε τῶν δ' εἰς σύνεσιν, ἢ πράξιν λεγομένων²⁴, δόλος ἦν οὐχ ὑπερορῶν παρ' ἡλικίαν, ὡς τῇ φύσει πιστεύων²⁵. Ὅθεν ὑπερορῶν ἐν ταῖς ἐλευθέραις καὶ ἀστελαῖς λεγομέναις διατριβαῖς²⁶, ὑπὸ τῶν πεπαυμένων δακούντων χλευαζόμενος, ἠναγκάζετο φορτικώτερον²⁷ ἀμύνησθαι, λέγων, ὅτι λύραν μὲν ἀρμόσασθαι, καὶ μεταχειρίσασθαι ψαλτήριον²⁸ οὐκ ἐπίσταται, πόλιν δὲ, μικρὰν καὶ ἄδοξον παραλαβὼν, ἐνδοξον καὶ μεγάλην ἀπεργάσασθαι. Καὶ τοὶ Στράσιμβροτος²⁹ Ἀναξαγόρου³⁰ τε διακοῦσαι τὸν Θεμιστοκλέα φησὶ, καὶ περὶ Μέλισσον³¹ σπουδάσαι τὸν φυσικόν, οὐκ εὖ τῶν χρόνων ἀπτόμενος³². Περικλεῖ γὰρ, ὅς πολὺ νεώτερος ἦν Θεμιστοκλέους, Μέλισσος μὲν ἀντεστρατήγει³³ πολιορκούντι Σαμίῳ, Ἀναξαγόρας δὲ συνδιέτριβε. Μᾶλλον οὖν ἂν τις προσέχοι τοῖς Μηνσιφίλου τὸν Θεμιστοκλέα τοῦ Φρεαρίου ζηλωτῆν γενέσθαι λέγουσιν³⁴, οὔτε ῥήτορος ὄντος, οὔτε τῶν φυσικῶν κληθέντων φιλοσόφων, ἀλλὰ τὴν τότε κελουμένην σοφίαν, οἷσαν δὲ δεινότητα πολιτικὴν, καὶ δραστήριον σύνεσιν, ἐπιτηδεύμα πεποιγημένου, καὶ διασώζοντος ὡσπερ αἵρεσιν ἐκ διαδοχῆς ἀπὸ Σόλωνος ἦν οἱ μετὰ ταῦτα δικανικαῖς μίξαντες τέχναις, καὶ μεταγαγόντες ἀπὸ τῶν πράξεων τὴν ἀσκησιν ἐπὶ τοῖς λόγοις, σοριστὰὶ προσηγορεύθησαν. Τοῦτ' οὖν μὲν οὖν ἴδη πολιτευόμενος ἐπλησίαζεν. Ἐν δὲ ταῖς πρώταις τῆς νεότητος ὁρμαῖς, ἀνώμαλος ἦν καὶ ἀστάθμητος, ἅτε τῇ φύσει καθ' αὐτὴν γρόμενος³⁵ ἀνευ λόγου καὶ παιδείας ἐπ' ἀμφοτέρα μεγάλας ποιουμένη μεταβολὰς τῶν ἐπιτηδευμάτων, καὶ πολλάκις ἐξανισταμένη³⁶ πρὸς τὸ γέρον, ὡς ὑπερορῶν αὐτὸς ὠμολόγη, καὶ τοὺς τραχυτάτους πόλους ἀρίστους ἵππους γίνεσθαι φάσκων, ὅταν, ἤε προσήκει, τύχῃσι παιδείας καὶ καταρτίσεως. Ἄ δὲ τούτων ἐξαρτῶσιν ἔνιοι διηγήματα πλάττοντες, ἀποκίρυξιν μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, θάνατον δὲ τῆς μητρὸς ἰκοῦσιν, ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀτιμίᾳ περιλόπου γεινομένης, δοκεῖ καταψεύσασθαι καὶ τούναντίον εἰσὶν οἱ λέγοντες, ὅτι τοῦ τὰ κινὰ πρῶτον ἀποστρέψων αὐτὸν ὁ πατὴρ ἐπεδείκνυε πρὸς τῇ θαλάττῃ τὰς πλαιαῖς

²¹) Γινόμενος ἀπὸ τῶν μ., σχολάζων, εὐκαιρῶν ἀπὸ τῶ μαθ. ²²) Τῶν μαθημάτων.

²³) Τὸ ἦθος βραβίζουσαι. ²⁴) Ἐπὶ τοῦ διδασκάλου, παραδιδόμενον. ²⁵) Τὸ μὴ ὑπερορῶν ἔσθ παρ' ἡλικίαν. Οὐχ ὑπέρορα δι, ὅτι ἐπίστευε τῇ ἰδίᾳ φύσει, εἶπε ἐκ φύσεως ἦν τοιοῦτος.

²⁶) Περιοδοῦσαι τῶν ἐλευθερίων μαθημάτων, μουσικῆς, ἡθλ. ἀρχαϊκῆς κτλ. ²⁷) Ὡς ἦν περιουτολογίαν, ἢ ὅποια πάντοτε ἀπαρτῆσαι εἰς τὸ φύσει φιλοῦτον ἔσθ, τὸν ἐν ἡρώτων.

²⁸) Ἐίδος κίθαραι καὶ τοῦτο, τὸ Ἴουρα, σαντοῦρι. ²⁹) Ἱστορικὸς Θάσιος, στήγρονος τοῦ Περικλέους, ἔγραψε περὶ Θεμιστοκλέους, Θεουκιδίδου ἢ Περικλέους. ³⁰) Περιήγητος φιλοσόφος ἐκ Εὐλαζομένων, διδάσκαλος τοῦ Περικλέους. ³¹) Σάμιος στρατηγὸς καὶ φιλόσοφος.

³²) Τοῖς χρόναις ἠκολογούμενος. ³³) Ἀθλ. ἦν στρατηγὸς τῶν Σαμίων ἀναπαιταμένους εἰς τὸν Περικλῆν. ³⁴) Τοῖς λέγουσι τὸν θ. γενέσθαι (ζηλωτῆν Μν. τοῦ Φρ. ³⁵) Τὸ ἠνωμαλὸς φησὶ. ³⁶) Ἐκλυοῦσθαι τῇ φύσει καθ' αὐτὴν, ἐβράβησται. ³⁷) Ἐκλύειν τὸ: ἰσχυρῶς.

θαλασσίους ἐποίησε, καὶ διαβολὴν κατ' αὐτοῦ παρέσχεν, ὡς ἄρα Θεμιστοκλῆς τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα τῶν πολιτῶν παρεδόμενος, εἰς ὑπέρδειον⁵⁴ καὶ κόπην συνέστειλε τὸν τῶν Ἀθηναίων ὄγκον. Ἐπράξε δὲ ταῦτα Μιλτιάδου κατῆρας ἀντιλέγοντος⁵⁵, ὡς ἱστορεῖ Στраси́δωρος⁵⁶. Εἰ μὲν δὴ τὴν ἐκρίθειαν καὶ τὸ καθαρόν τοῦ πολιτεύματος ἔδραψεν, ἢ μὴ, ταῦτα τηράσας, ἔτι φιλοπορότερον ἐπισκοπεῖν. Ὅτι δ' ἢ τότε σωτηρία τοῖς Ἕλλησιν ἐν τῆς θαλάσσης ὑπέρξει, καὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν αἴθης ἀνέστησαν αἱ τριήρεις ἐκείναι, τὰ τ' ἄλλα, καὶ ἔβραζε αὐτὸς ἐμαρτύρησε. Τῆς γὰρ περὶ τῆς ἐπιπέρας⁵⁷ ἀφραδίου διαμενούσας, ἔφυγε μετὰ τὴν τῶν νεῶν ἦρταν, ὡς οἷα ὦν ἀξιδμαχος. Καὶ Μαρδόνιον ἐμποδῶν εἶναι τοῖς Ἕλλησι τῆς διώξεως μᾶλλον⁵⁸, ἢ δουλωσάμενον αὐτοῖς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κατέλειπεν.

Ἔνθεν δὲ γεγονέναι γραμματιστῆν⁵⁹ οἱ μὲν φασὶ δι' ἐλευθεριότητα καὶ γὰρ φιλοπότην⁶⁰ ὄντα καὶ λαμπρὸν ἐν ταῖς περὶ τοὺς ξένους δαπάναις, αὐθόνοο δεῖσθαι χορηγίας. Οἱ δὲ τούναντιον γλισχρότητα πολλὴν καὶ μικρολογίαν κατηγοροῦσιν, ὡς καὶ τὰ πεμπόμενα τῶν ἐδωκότων πωλοῦντος⁶¹. Ἐπεὶ δὲ Φιλίδης ὁ ἵπποτρόφος αἰτιθεὶς ὑπ' αὐτοῦ πῶλον οὐκ ἔδωκεν, ἠπειλάσθη τὸν οἶκον αὐτοῦ ταχὺ ποιῆσαι Δούρειον ἵππον⁶², ἀνιξάμενος ἐγκλήματα συγγενικὰ καὶ δίκας τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς οἰκείους τινὰς παράξεν⁶³. Τῆ δὲ φιλοτιμίᾳ⁶⁴ πάντας ὑπερῖβαλεν, ὥστ' ἐτι μὲν νέος ὢν καὶ ἀφανής, Ἐπικλέα τὸν ἐξ Ἐομβόης, κηλαριστῆν, σπουδαζόμενον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων⁶⁵, ἐκλιπαρῆσαι μελετῆν παρ' αὐτῷ⁶⁶, φιλοτιμώμενος πολλοὺς τὴν οἰκίαν⁶⁷ ζῆσαι καὶ φοιτᾶν παρ' αὐτῷ. Εἰς δὲ Ολυμπίαν ἔλθων, καὶ διαμιλλώμενος τῷ Κίμωνι περὶ δεῖπνα καὶ σκηνάς, καὶ τὴν ἄλλην λαμπρότητα καὶ παρσκευὴν, οὐκ ἔρεσκε τοῖς Ἕλλησιν. Ἐκείνῳ⁶⁸ μὲν γὰρ ὄντι νέῳ καὶ ἀπ' οἰκίας μεγάλης⁶⁹ φωντο δεῖν τὰ τοιαῦτα συγχωρεῖν ὁ δὲ, μήπω γνώριμος⁷⁰ γεγονώς, ἀλλὰ καὶ δοκῶν ἐξ οὐχ ὑπαρχόντων⁷¹ κερ' ἀξίαν ἐπαίρεσθαι, προσωφλοκάνεν ἀλαζονείαν⁷². Ἐνέκησε δὲ καὶ χορηγῶν τραγωδοῖς⁷³, μεγάλην ἔδῃ τότε σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν τοῦ ἀγῶνος ἔχοντας. Καὶ πίνακα τῆς αἰκῆς ἀνέθηκε, τοιαύτην ἐπιγραφὴν ἔχοντα· Θεμιστοκλῆς Φραῖριος ἔχο-

⁵⁴ Ἐπιπέρας, ἔτι ἀπὸ στρατιωτῶν τοὺς ἔκαμε κοπηλάτας. ⁵⁵ Ἐπιπέρας τοῦ π. ὅπως ἀνέλεγεν εἰς αὐτό. ⁵⁶ Τῆς αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖν μάχην. ⁵⁷ Διὰ τὴν ἐπιπέρας τοῖς Ἕλλησιν διώξει τὸν π. ⁵⁸ Ἐπιπέρας ἐκείνους καὶ κερδίσει χρέματα.

⁵⁹ Ἐπιπέρας τὴν ἐπιπέρας, αἰτίας ἦσαν πολυδάπανοι. ⁶⁰ Κατηγοροῦσιν αὐτοῦ γλισχρότητα ὡς πωλοῦντος. Ἐπὶ κατοικίᾳ τῷ ποίημα τῷ Ἐμοκράτες. Ἐπὶ κατηγοροῦσιν ἐπὶ γλ.

⁶¹ Ἐπὶ καθὼς ἀπ' ἐκείνου ἐβλήθη εἰς κατοικίᾳ τῶν Τρωάδων, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν οἰκῶν αὐτοῦ εἰς ἀναφορῆς ἐκείνου καὶ κερδίσει, εἰ ἀπὸ τῶν ἐπὶ ἀναφορῶν. ⁶² Ἐπιπέρας. ⁶³ Φιλίδης. ⁶⁴ Περιπέρας τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπιπέρας τῶν π. π.

⁶⁵ Ἐπὶ κέρως τῆς μελέτης τοῦ, τὰ μαθήματα τοῦ Ἐπικλέου παρὰ τῷ θεῷ.

⁶⁶ Τῷ π. ⁶⁷ Τῷ Κίμωνι. ⁶⁸ Ἐπὶ πρὸς τῷ Μιλτιάδου, εἰς τὸν εὐνομενίαν ἐπὶ Ἀθήνας, συγγενεὺς τῶν βασιλέων τῆς Φραῖρας. ⁶⁹ Ἐπιπέρας. ⁷⁰ Ὅτι ἐπαίρεται κερ' εἰς τὴν οἰκίαν. ⁷¹ Κατηγοροῦσιν δὲ ὅλας, ἐπιπέρας ἐπιπέρας π. ⁷² Ἐπὶ ἀναφορῶν τῶν ἀρχαίων δραμάτων ἦσαν καὶ εἰ χοροὶ, συγκαίμενοι ἀπὸ ἑνὸς τραγωδοῦ καὶ δραματοῦ. Αὐτοὺς ἐπιπέρας καὶ ἐπιπέρας εἰς ἀναφορῶν τῶν ἐπιπέρας ἀλλὰ, ἐπιπέρας εἰς ἀναφορῶν, καὶ τότε ἐβλήθη αὐτοῖς εἰς ἔχοντες, καὶ ἐπιπέρας χοροὶ. Ὅταν χοροὶ πρὸς ἐπιπέρας τοὺς θεατὰς περισσότερον αὐτὸς τοὺς Ἕλλησιν, ἐπιπέρας ἐπιπέρας ἐπὶ δαπάνης ἀπὸ τῆς ἐπιπέρας αὐτοῦ, ἐπιπέρας, καὶ ἐπιπέρας ἐπιπέρας.

ρήγει, Φρόνιμος¹⁹ ἐδίδασκεν²⁰, Ἀδείμαντος ἔργον²¹. ἃ Οὐ μὲν ἀλλὰ τοῖς πολλοῖς ἐνήμοστε²², τοῦτο μὲν ἐκάστου τῶν πολιτῶν τὸ νόημα λέγων ἀπὸ στόματος²³, τοῦτο δὲ κριτὴν ἀποκλῆ περὶ τὰ συμβόλαια παρέχων ἑαυτὸν ἔσπευε καὶ πρὸς Σιμωνίδην τὸν Κεῖον²⁴ εἰπεῖν, αἰτούμενόν τι τῶν οὐ μετρίων²⁵ παρ' αὐτοῦ στρατηγούτος, ὡς οὐτ' ἐκεῖνος ἂν ἐγένετο ποιητὴς ἀγαθὸς ἢ δὴν παρὰ μέλος, οὐτ' αὐτὸς ἀστεῖος²⁶ ἄρχων παρὰ νόμον χαριζόμενος. Πάλιν δὲ ποτὲ τὸν Σιμωνίδην ἐπισκώπτων ἔλεγε νοῦν οὐκ ἔχειν, Κορινθίους μὲν λειδορούμεντα μεγάλην οἰκούντας πόλιν, αὐτοῦ δὲ ποιούμενον εἰκόνα, οὕτως ὄντος αἰσχροῦ τὴν ὄψιν. Αὐξόμενος δὲ, καὶ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκων, τέλος κατεστάσασκε καὶ μετέστησεν²⁷ ἐξοστρακισθέντα τὸν Ἀριστείδην.

Ἦν δὲ τοῦ Μήδου καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῶν Ἀθηναίων βουλευμένων περὶ στρατηγοῦ, τοὺς μὲν ἄλλους ἐκόντας ἐκστῆναι τῆς στρατηγίας λέγουσιν, ἐκπεπληγμένους τὸν κίνδυνον Ἐπικύδου δὲ τὸν Εὐφημίδου, ἐμαγωγὸν ὄντα δεινὸν μὲν εἰπεῖν²⁸, μαλακὸν δὲ τὴν ψυχὴν, καὶ χρημάτων ἥττονα²⁹, τῆς ἀρχῆς ἐφίεσθαι, καὶ κρατῆσειν ἐπίδοξον εἶναι τῇ χειροτονίᾳ. Τὸν οὖν Θεμιστοκλέα, δεισάντα, μὴ τὰ πράγματα διαφθαρῆναι πάντας, τῆς ἡγεμονίας εἰς ἐκεῖνον ἐμπεσοῦσθαι, γρήμασι τὴν φιλοτιμίαν³⁰ ἐξωήσασθαι παρὰ τοῦ Ἐπικύδου. Ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ καὶ τὸ περὶ τὸν Διγλωσσὸν ἔργον ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν ὑπὸ βασιλέως ἐπὶ γῆς καὶ ὕδατος αἴτησιν³¹. Ἐμμηρέα γὰρ ὄντα συλλαβὸν διὰ φηρίσματος ἀπέκτεινε, διὰ φωνῆν Ἑλληνίδα βαρβάρως προστάγμασιν ἐτόλμησε χρῆσαι³². Ἐτι δὲ καὶ τὸ περὶ Ἀρμίον τὸν Ζελεΐτην³³. Θεμιστοκλέους γὰρ εἰπόντος, καὶ τούτου εἰς τοὺς ἀτίμους³⁴, καὶ παῖδας αὐτοῦ καὶ γένος ἐνέγραψαν, ὅτι τὸν ἐκ Μήδων χρυσὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισσε. Μέγιστον δὲ πάντων³⁵, τὸ καταλύσαι τοὺς Ἑλληνικοὺς πολέμους, καὶ διαλλάξαι τὰς πόλεις ἀλλήλαις, πείσαντα τὰς ἔχθρας διὰ τὸν πόλεμον³⁶ ἀναβαλέσθαι πρὸς δ καὶ Κελεῶν τὸν Ἀρκάδα μάλιστα συναγωνίσασθαι λέγουσι.

Παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν, εὐθὺς μὲν ἐπεχείρει τοὺς πολίτας ἐμβιβάζειν εἰς τὰς τριήρεις, καὶ τὴν πόλιν ἐπεισεν ἐκλιπόντας, ὡς προσωτάτω τῆς Ἑλλάδος ἀπαντῶν τῷ βαρβάρῳ κατὰ θάλασσαν. Ἐνισταμένων δὲ πολλῶν,

¹⁹) Ὁ Φρόνιμος, τραγικὸς ποιητὴς, μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος, λεγόμενος ὑπὸ Πλάτωνος ἐρευρετὴς τῆς τραγωδίας. ²⁰) Οἱ ποιηταὶ ἐδίδασκον οὐτοὶ εἰδήσοι τοὺς ὑπεκρίτας τοὺς κωμωδόντας τὰ δόματα τῶν. Ἐξ οὗ ὑπεκρίτης ἢ σημαίνει τὸ εἰδῆσκειν φηλῶς καὶ τὸ ἔγραψε τὸ παρασταθὲν δράμα. ²¹) Δηλ. ἦτον ὁ ἐπίσκοπος ἢ ἐπὶ νόμος ἄρχων τῶν Ἀθηναίων. Ἦτον δὲ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ 477 π. Χ. ²²) Εὐφημίδης.

²³) Ἐκ στόματος. ²⁴) Ὁ περίφημος λυρικός ποιητὴς. Ἐγενήθη τὸ 536 π. Χ. καὶ ἦν ἀγγεῖρος τῶν Πεισοστρατιδῶν. Ἄλλ' ἔζησεν 90 ἔτη, καὶ ἀπέθανε τὸ 467 π. Χ.

²⁵) Ἵπερβολικόν, ὀκνὸν πρᾶγμα. ²⁶) Καλῶς, εὐλόγητος. ²⁷) Ἐξώρισε. ²⁸) Δεινὸν ἐπὶ τὸ λέγειν. ²⁹) Κοιμήμενον ἀπὸ τῶν χρημάτων, μὴ ἀντίχοντα εἰς δωροδοκίαν, εἰσρονοκέρδη. ³⁰) Ὁ Σιμόνης ἐπειθε πρόθεσις εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ζητήσῃ γῆν καὶ ὕδαρ ἀπὸ τὰς πόλεις εἰς σημεῖον ὑποταγῆς τῶν. Ἦν δὲ ὁ Διγλωσσὸς Ἕλληνας, ἐμαγωγὸς τῶν βαρβάρων πούτων. ³¹) Μολῶναι ἡμετέρας ἐκ Κοραῆς ἀλλὰ θεατὶ διὰ Πικρατοῦ πρὸς χρῆσιν ἐπινοήσας. ³²) Ζελεῖται, πόλις τῆς μικρῆς Ἀσίας. ³³) Ἄτιμοι ἦσαν οἱ μὴ θορυβόμενοι ἀπολοῦσαι τὰς πολιτικὰς τιμὰς, καὶ δημοσίας θέσεις κτλ. ³⁴) Μέγιστον πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ λέγουσι. ³⁵) Διὰ τὸν Μηδικὸν πόλεμον ν' ἀναβάλλωσι τὰς μεταξὺ τῶν ἔχθρας.

ἐξήγαγε πολλήν στρατιάν εἰς τὰ Τέρμη⁹⁸ μετὰ Λακεδαιμονίων, ὡς αὐτὰ πρόκινδυνεύσων τῆς Θετταλίας, ὅπως τότε μὴ βίξιν δοκούσης ἐπεὶ ὁ ἀνεγώργσαν ἐκεῖθεν ἀπρακτοὶ καὶ Θετταλῶν βασιλεῖ προσγενομένων⁹⁹, ἐμύριζε τὰ μέχρι Βοιωτίας¹⁰⁰, μᾶλλον τῶν Θεμιστοκλεῖ προτείχον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῆς θαλάσσης¹⁰¹, καὶ πέμπεται μετὰ νεῶν ἐπ' Ἀρτεμίσιον¹⁰² τὰ στενὰ¹⁰³ φυλάξον. Ἦνθα δὴ τῶν μὲν Ἑλλήνων Εὐρυδιάδην¹⁰⁴ καὶ Λακεδαιμονίου ἠγγεῖσθαι κελεύοντων, τῶν δὲ Ἀθηναίων, ὅτι πλῆθει τῶν νεῶν σύμπαντας ἡμεῖς τι¹⁰⁵ τοῖς ἄλλοις ὑπερέβαλλον, οὐκ ἀξιούτων ἑτέροις ἐπεσθαι, συνιδὼν τὸν κίνδυνον ὁ Θεμιστοκλεῖς, αὐτὸς τε τὴν ἀργὴν Εὐρυδιάδην παρέχε, καὶ καταπράυνε τοὺς Ἀθηναίους, ὑπισχνούμενος, ὅτι ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται πρὸς τὸν πόλεμον, ἐκόντας αὐτοῖς παρέξιν¹⁰⁶ εἰς τὰ λοιπὰ κεινομένους εἰς Ἑλλήνας. Δι' ὅπερ δοκεῖ τῆς σωτηρίας αἰτιώτατος γενέσθαι τῇ Ἑλλάδι, καὶ μάλιστα τοῖς Ἀθηναίοις προαγαγεῖν εἰς δόξαν, ὡς ἀνδρεία μὲν τῶν πολεμίων, εὐγνωμοσύνη¹⁰⁷ δὲ τῶν συμμάχων περιγενομένου. Ἐπεὶ δὲ τοῖς Ἀρτέταις¹⁰⁸ τοῦ βαρβαρικοῦ στόλου προσμίζαντος, ἐκπλαγεὶς Εὐρυδιάδης τῶν κατὰ στόμα¹⁰⁹ νεῶν τὸ πλῆθος, ἄλλας δὲ πυνθανόμενος διακοσίας ἵππερ Σκιαθοῦ κίχλη περιπλεῖν, ἐβούλετο τὴν ταχίστην εἰσὼ τῆς Ἑλλάδος κομισθεὶς ἀψάσθαι Πελοποννήσου¹¹⁰, καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ταῖς ναυσὶ προσπεριβαλέσθαι¹¹¹, παντάπασιν ἀπρόσμαγον ἠγούμενος τὴν κατὰ θάλατταν ἀλήκην βασιλείως, δείσαντες οἱ Εὐβοεῖς, μὴ σφῶς οἱ Ἕλληνες πρόωνται¹¹², κύμα τῷ Θεμιστοκλεῖ διελέγοντο, Πελάγοντα μετὰ χρημάτων πολλῶν πέμψαντες. Ἄ λαδὼν ἐκείνος, ὡς Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, τοῖς περὶ τὸν Εὐρυδιάδην ἔδωκεν. Ἐναντιοκόμενου δὲ αὐτῷ μάλιστα τῶν πολιτῶν Ἀρχιτέλους, ὃς ἦν μὲν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς νεῆς¹¹³ τριήραρχος, οὐκ ἔχων δὲ χρήματα τοῖς ναύταις χορηγεῖν, ἔσπευδεν ἀποπλεῦσαι, παρῶντων ἔτι μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλεῖς τοὺς πολίτας ἐπ' αὐτὸν, ὥστε τὸ δεῖπνον ἀρπάσαι συνδραμόντας. Τοῦ δ' Ἀρχιτέλους ἀθυμοῦντος ἐπὶ τούτῳ καὶ βαρέως φέροντος, εἰσέπεμψε Θεμιστοκλεῖς πρὸς αὐτὸν ἐν κίστῃ δεῖπνον ἄρτων καὶ κρατῶν, ὑποθεὶς κάτω τάλαντον ἀργυρίου, καὶ κελεύσας αὐτὸν τε δεῖπνεῖν ἐν τῷ παρόντι, καὶ μετ' ἡμέραν ἐπιμελεθῆναι τῶν τριηριτῶν¹¹⁴, εἰ δὲ μὴ, καταδοῦσθαι αὐτοῦ πρὸς τοὺς πολίτας, ὡς ἔχοντας ἀργύριον παρὰ τῶν πολεμίων. Ταῦτα μὲν οὖν Φανίας ὁ Λέσβιος¹¹⁵ εἶρκεν.

Δι' δὲ γινόμενα τότε πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων ναῦς περὶ τὰ στενὰ μᾶ-

⁹⁸ καλῶς εἰς Θεσσαλίαν μετὰ τὸ Ὀλίμπον καὶ Ὀσσην. ⁹⁹ Οἱ Θετταλοὶ ἠνώθησαν μὲν ἐν βασιλείᾳ τῶν Περσῶν. ¹⁰⁰ Χωρὶς οἱ μέχρι Β. ¹⁰¹ Εἰς ὅσα δηλ. τοῖς συνεβούλευσε περὶ τοῦ νῦν ἐπιμελεθῆσαι τὴν θαλάσσιον δύναμιν. ¹⁰² Τὸ βορειοανατολικὸν ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας. ¹⁰³ Τὸν περὶ τὸν μετὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ Μαγνησίας. Τὸν περὶ τὸν τρικέρας. ¹⁰⁴ Στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων. ¹⁰⁵ Ἐγχεῖν, Ὀλίπου δέειν. ¹⁰⁶ Νὰ καταρῶσθαι ὡς καὶ Ἕλληνες νὰ κείθωνται εἰς αὐτοὺς ἐκόντες. ¹⁰⁷ Καλοκἀγαθία, μετριοφροσύνη. ¹⁰⁸ Ἀκρωτήριον τῆς Θετταλομαγνησίας, ὅθεν ἀρμήθησαν (ἀρῆξαν εἰς τὸ πέλαιος) τὸ κρῖνον οἱ Ἄργοναῦται. ¹⁰⁹ Κατὰ μέτωπον. ¹¹⁰ Νὰ πᾶσθαι τὴν Πελοπόννησον, νὰ προσκομισθῆ εἰς αὐτήν. ¹¹¹ Νὰ περισφραλισθῆ καὶ μετὰ τὸ διὰ τῆρας στρατεύματα. ¹¹² Πρόκινδοι, ἐγκυκαλείπω. ¹¹³ Τῆς ἄλλως Σαλαμίνιας καλουμένης· ἦτον γὰρ ταχέως χρησιμεύουσα ὡς ἀγγελιαφόρος τῆς πόλεως, καὶ εἰς τὸ νὰ διώκῃ τοὺς φυγάδας κακώτερους. (Ὡς τὸν Ἡρόδοτος.) ¹¹⁴ Νὰ ἐπιμελεθῆσθαι τοὺς ναῦτας τῆς τριήρους τοῦ

χαι, κρίσιν μὲν εἰς τὰ ὅλα μεγάλην οὐκ ἐποίησαν⁴⁰⁷, τῇ δὲ κείρᾳ μάλιστα τοὺς Ἕλληνας ὤνησαν, ὑπὸ τῶν ἔργων παρὰ τοῖς κινδύνους διασθέντας, ὡς οὔτε πλῆθη νεῶν, οὔτε κόσμοι καὶ λαμπρότητες ἐπισήμων⁴⁰⁸, οὔτε κραυγαὶ κομπῶδεις, ἢ βάρβαροι παιάνες, ἔγνωσι τι δεινὸν ἀνδράσιν ἐπισταμένους εἰς χεῖρας ἵεναι⁴⁰⁹, καὶ μάχεσθαι τολμῶσιν ἀλλὰ δεῖ τῶν τοιούτων καταφρονούντας, ἐπ' αὐτὰ τὰ σώματα φέρεσθαι, καὶ πρὸς ἐκεῖνα διαγωνίζεσθαι συμπλακέντας. Ὅ δὲ καὶ Πίνδαρος οὐ κακῶς ἔοικε συνιδόν, ἐπὶ τῆς ἐπ' Ἀρτεμισίᾳ μάχης εἰπεῖν,

Ὅς παῖδες Ἀθηναίων
ἰδάλοντο⁴¹⁰ φαιενῶν⁴¹¹
κρηπίδ' ἄλευθερίας

ἄρχῃ γὰρ ὄντως τοῦ νικᾶν, τὸ θαρσύνειν. Ἔστι δὲ τῆς Εὐβοίας τὸ Ἀρτεμισιον ὑπὲρ τὴν Ἔσπαιαν⁴¹² αἰγιαλὸς εἰς βορείαν ἀνακλιπταμένος ἀντιταίνας⁴¹³ δὲ αὐτῷ μάλιστα τῆς ὑπὸ Φιλοκτῆτη χώρας γενομένης Ὀλιζῶν⁴¹⁴. Ἔχει δὲ ναὸν οὐ μέγαν Ἀρτέμιδος ἐπίκλησιν Προσηγίας, καὶ δένδρα περὶ αὐτὸν πέφυκε, καὶ στῆλαι κύκλοι λίθου λευκοῦ πεπήγασιν ὁ δὲ λίθος τῇ χειρὶ τριβόμενος, καὶ χροῖαν καὶ ὄσμην κροκίζουσαν ἀναδίδωσιν. Ἐν μίᾳ δὲ τῶν στῆλων ἐλεγείων⁴¹⁵ ἦν τοῖς γεγραμμένον

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεᾶς ἄσκις⁴¹⁶ ἀπὸ χώρας
Παῖδες Ἀθηναίων τῷδ' ἐν πελάγει
Παιμάγῃ⁴¹⁷ θαμάσαντες, ἐπεὶ στρατὸς ὄλετο Μήδων,
Σήματα⁴¹⁸ ταῦς ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι.

Δείκνται δὲ τῆς ἀκτῆς τόπος ἐν πολλῇ τῇ περίῃ θινί⁴¹⁹ κόριν τερρώδη καὶ μέλαιναν ἐκ βάθους ἀναδιδούς, ὥσπερ πυρίκαυτον, ἐν ᾧ τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς καῦσαι δοκοῦσι⁴²⁰.

Τῶν μέγιστοι περὶ Θερμοπύλας εἰς τὸ Ἀρτεμισιον ἀπαγγελλέντων⁴²¹, παθόμενοι⁴²² Λεωνίδα τε κεῖσθαι⁴²³, καὶ κρατεῖν Σέρξην τῶν κατὰ γῆν παρόδων, εἰσω τῆς Ἑλλάδος ἀνεκομίζοντο, τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ πᾶσι τεταρμένων, καὶ δι' ἀρετὴν μέγα τοῖς πεπραγμένοις⁴²⁴ φρονούντων. Παραπλέων δὲ τὴν χώραν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἢ κατάρσεις ἀναγκαίαις⁴²⁵ καὶ καταφυγὰς εἴθρα τοῖς πολεμίοις, ἐνεχάραττε κατὰ⁴²⁶ τῶν λίθων ἐπιφανῆ⁴²⁷ γράμματα, τοὺς μὲν ἰούριων ἀπὸ τύγχε, τοὺς δὲ αὐτὸς ἰστάς περὶ τὰ ναύλοχα καὶ τὰς ὑδρείας⁴²⁸, ἐπισκῆπτων⁴²⁹ ἰῶσι⁴³⁰ διὰ γραμμάτων, εἰ μὲν οἶόν τε, μετατάξασθαι πρὸς

⁴⁰⁷) Δὲν εἶχον κἀνὲν κρίσιμον ἀποτέλεσμα εἰς πρὸς τὸν ὅλον ἀγῶνα. ⁴⁰⁸) Τῶν συμβῶλων τὸ ὅποια κοσμοῦσι τὰ πλοῖα. ⁴⁰⁹) Νὰ ἔρχονται εἰς τὰ χεῖρα, νὰ μάχωνται.

⁴¹⁰) Ἐβήσαν, ἔθισαν. ⁴¹¹) Ἀντὶ φαιενῶν, αἰολοβορκαῖος. ⁴¹²) Τὸ Ἀρτεμισιον ἐστὶ εἰσαλδὸς κατὰ ὑπὲρ τὴν Ἔσπαιαν, τῆς Εὐβοίας. ⁴¹³) Ἀντικρῆς. ⁴¹⁴) Ἡ Ὀλιζῶν πόλις εἰς τὴν χώραν. ⁴¹⁵) Ἐλεγείων εἶναι ποίημα συγχεῖται ἐκ στίχων ἐξαμétrων καὶ πενταμέτρων ἐναλλάξ. ⁴¹⁶) Ἀντὶ ἄσκις, ἰωνικῶς. ⁴¹⁷) Ἀντὶ ναύμαχίαις Ἴων. ⁴¹⁸) Σημεῖα μνημεῖα. ⁴¹⁹) Ἀμμφ. ⁴²⁰) Οἱ Ἕλληνας. ⁴²¹) Εἰς τοὺς Ἕλληνας τοὺς συνηγμένους ἐν Ἀρτεμισίῳ ἀπαγγελλέντων τῶν συμβάντων ἐν Θερμοπύλαις. ⁴²²) Οἱ Ἕλληνας.

⁴²³) Ἀπίθανε. ⁴²⁴) Μεγαλοφρονούντων ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις. ⁴²⁵) Ὅπου ἐμῆλλον νὰ ἀράξωσιν ἐξ ἀνάγκης, εἴτε ὑδρείσσεως, εἴτε ἄλλης τοιαύτης. ⁴²⁶) Ἐπὶ. ⁴²⁷) Εὐκόλος φαίνεται. ⁴²⁸) Εἰς τὰ μέρη ὅπου δύνανται ν' ἀράξωσι πλοῖα, ἢ νὰ ὑδρευθῶσι. ⁴²⁹) Προτάσσων. ⁴³⁰) Τοῖς μετὰ τῶν Περσῶν ἰστορατέουσιν Ἴωσι.

αὐτοὺς πατέρας ὄντας⁴²¹ καὶ προκινδυνεύοντας ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας, εἰ δὲ μὴ, κικεύειν τὸ βαρβαρικόν⁴²² ἐν ταῖς μάχαις καὶ συστατάειν. Ταῦτα ἔηλπιζεν⁴²³ ἢ μεταστήσειν τοὺς Ἴωνας, ἢ ταράξειν, ὑπόπτους τοῖς βαρβάρους γενομένους. Ξέρξου δὲ διὰ τῆς Δωρίδος ἀνωτὴν ἐμβαλόντος εἰς τὴν Φωκίδα, καὶ τὰ τῶν Φωκίων ἄστη πυρπολοῦντος, οὐ προσήκοντον οἱ Ἕλληες, καίπερ τῶν Ἀθηναίων δεομένων εἰς τὴν Βοιωτίαν ἀπαντῆσαι πρὸς τῆς Ἀττικῆς, ὡς περ αὐτοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπ' Ἀρτεμισίον ἐβοήθησαν. Μεγίστους δ' ὑπακούοντος αἰσίοις, ἀλλὰ τῆς Πελοποννήσου περιεχομένων⁴²⁴, καὶ πᾶσαν ἐντὸς Ἰσθμοῦ τὴν δύναμιν ὀργημένων συναγεῖν, καὶ διατειχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν εἰς θάλατταν ἐκ θαλάττης, ἅμα μὲν ὀργὴ τῆς προδοσίας εἶχε τοὺς Ἀθηναίους⁴²⁵, ἅμα δὲ δυσθυρία καὶ κατῆρεια μεμνημένων. Μάχεσθαι μὲν γὰρ οὐ διενεοῦντο μυριάσι στρατοῦ τεσσάραις· δὲ δ' ἦν μόνον ἀναγκαῖον ἐν τῷ παρόντι τὴν πόλιν ἀφέντας, ἐμβῆναι⁴²⁶ ταῖς ναυσὶν ὅπερ οἱ πολλοὶ γαλεπῶς ἔχουον⁴²⁷, ὥς μήτε νίκης δεόμενοι, μήτε σωτηρίαν ἐπιπτάμενοι⁴²⁸ Θεῶν τε ἱερὰ καὶ πατέρων ἔρρα⁴²⁹ προιεμένων.

Ἔβη δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπορῶν τοῖς ἀνθρωπίνους λογισμοῖς⁴³⁰ προσάγεσθαι τὸ πλῆθος, ὡς περ ἐν τραγωδίᾳ μηχανὴν ἄρα⁴³¹, σημεῖα δακρυμόνια καὶ χρῆσμοὺς ἐπέγειν αὐτοῖς σημεῖον μὲν λαμβάνων τὸ τοῦ δράκοντος⁴³², δε ἀφανῆς ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐκ τοῦ σήκου⁴³³ δοκεῖ γενέσθαι· καὶ τὰς καθ' ἡμέραν αὐτῷ προτιθέμενας ἀπαρχὰς εὐρίσκοντες ἀφύπτους οἱ ἱερεῖς, ἐξήγγελλον εἰς τοὺς πολλοὺς Θεμιστοκλέους λόγον διδόντος⁴³⁴, ὥς ἀπολίλοιπε τὴν πόλιν ἢ Θεὸς ὑρηγομένη πρὸς τὴν θάλατταν αὐτοῖς. Τῷ δὲ χρησμῷ πάλιν ἐδομαγῶσαι⁴³⁵, λέγων μηδὲν ἄλλο δηλοῦσθαι ξύλινον τεῖχος⁴³⁶, ἢ τὰς ναῦς διὰ καὶ τὴν Σαλαμίνα θείαν, οὐχὶ δειλὴν, οὐδὲ σχετικὴν, καλεῖν τὸν Θεόν, ὥς εὐτυχήματος μεγάλου τοῖς Ἕλλησιν ἐπώνυμον ἐσομένην. Κοιτίσας δὲ τῇ γνώμῃ ψήφισμα γράφει, τὴν μὲν πόλιν παρακαταθίσθαι τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἀθηναίων μετεούσῃ⁴³⁷, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ πάντας ἐμβαίνειν εἰς τὰς τριήρεις, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ἀνδράποδα σώζειν ἕκαστος ὡς δυνατόν⁴³⁸. Κυρωθέντος δὲ τοῦ ψήφισματος, οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀθηναίων ἐπεξέθεντο γονέας καὶ γυναῖκας εἰς Τροίξην, φιλοτίμως πάνυ τῶν Τροίξηνων ὑποδεχομένων. Καὶ γὰρ τρέφειν ἐψήφισαντο ὀχλοσῖα, δύο ὄβολοις⁴³⁹

⁴²¹) Ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν πατέρες τῶν Ἴωνων, διότι οἱ Ἴωνες ἦσαν ἐκείνων ἑποικαί.

⁴²²) Περιληκτικὸν ἐπὶ τοῖς βαρβάρους. ⁴²³) Διὰ τούτων ἠλπίζεν, ἢ ταῦτα γράφων ἠλπίσειν. ⁴²⁴) Ἐκπεπονημένων, διαμενόντων περὶ τὴν Πελοπόννησον. ⁴²⁵) Οἱ Ἀθηναῖοι μένοντες μόνον (ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ), ὀργίζοντο (ἐνεκα) τῆς προδοσίας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πρὸς αὐτοὺς. ⁴²⁶) (διανεοῦντο) ἐμβῆναι, δὲ ἦν μόνον ἀναγκαῖον. ⁴²⁷) Δυσχερεστοῦντο ἀκούοντας.

⁴²⁸) Μήτε νίκην τοιαύτην ἔθελον, μήτε σωτηρίαν ἀγνώριζον, ἐνδύσαν ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἐγκαταλείπουσι τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ἔρρα. ⁴²⁹) Τάρους. ⁴³⁰) Διὰ συλλογισμῶν ἀνθρωπίνων.

⁴³¹) Εἰς τὴν τραγωδίαν, ὅταν ἡ λύσις τοῦ δράματος καταπέθῃ ἀνθρωπίνως ἀδύνατος, ἐπιφαίνεται εὐρακίδην καταρρόμενος (αἰρομένου τοῦ ἐπὶ τούτῳ μηχανήματος) θεὸς τῆς διατάξεως τὸν τρόπον τῆς λύσεως, καθὼς κ. χ. εἰς τὸν Φιλοκτήτην τοῦ Σοφοκλέους. ⁴³²) Τὰ ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς Πολιάδος, δε τις ἐπῆρετο εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. ⁴³³) Ἐντὸς τοῦ ὄκου ἐφάλειαν. ⁴³⁴) Ὑπαγορεύοντος. ⁴³⁵) Διὰ τοῦ χρησμοῦ ἐκίμαι τὸ πλῆθος. ⁴³⁶) Ἐπὶ τὸν χρησμὸν παρ' Ἡρόδοτῳ, 2', 111—113. ⁴³⁷) Ἀρχούσῃ, προστατεύουσῃ. ⁴³⁸) Ὅς ἕκαστος δυνατὸν. ⁴³⁹) Ἐξ ὀβολῶν ἀπετέλειον μίαν δραχμὴν, ἧτις εἶχεν ὀλίγον περισσότερον ἑταίρον, ἀλλὰ τετραπλοῦσαν εἴσαν τῆς σικκερινῆς δραχμῆς.

ἐκάστη ἐιδόντες¹³⁰, καὶ τῆς ὁπίρας λαμβάνειν τοὺς παῖδας ἰξείναι πανταχόθεν, ἐπὶ δ' ὑπὲρ αὐτῶν διδασκάλους τελεῖν μισθοῦς. Τὸ δὲ ψήφισμα Λικαγόρας ἔγραψεν¹³¹. Οὗκ ὄντων δὲ δημοσίων χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις, Ἀριστοτέλης μὲν φησὶ τὸν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν πορίσασαν ἐκάστη τῶν στρατευομένων ὀκτὼ δραχμὰς, αἰτιωτάτην γενέσθαι τοῦ πληρωθῆναι τὰς τριῖρεις· Κλειόδημος δὲ¹³² καὶ τοῦτο Θεμιστοκλέους ποιεῖται στρατήγημα. Καταβανόντων γὰρ εἰς Πειραιᾶ τῶν Ἀθηναίων φησὶν ἀπολέσθαι τὸ Γοργόνειον ἀπὸ τῆς θεοῦ τοῦ ἀγάλματος¹³³. Τὸν οὖν Θεμιστοκλῆα προσκοιούμενον ζητεῖν, καὶ διερευνώμενον ἅπαντα, χρημάτων εὐρίσκειν πλῆθος ἐν ταῖς ἀποσκευαῖς ἀποκεκρυμμένων ὧν εἰς μέσον κομισθέντων, εὐπορήσει τοῖς ἐμβαίνοντάς εἰς τὰς ναῦς ἐροδίων. Ἐκπλεούσης δὲ τῆς πόλεως¹³⁴, τοῖς κεν οὐκτον τὸ θέαμα, τοῖς δὲ θαῦμα¹³⁵ τῆς τόλμης παρεῖχε, γονίας μὲν ἄλλῃ προπεμπόντων¹³⁶, αὐτῶν δ' ἀκάμπτων πρὸς οἰμωγὰς καὶ δάκρυα γυναικῶν, καὶ (τέκνων) περιβολὰς, διαπερώντων εἰς τὴν νῆσον¹³⁷. Καίτοι πολλοὶ μὲν διὰ γῆρας ἀπολιμπανόμενοι τῶν πολιτῶν ἔλεον εἶχον τὴν δὲ τῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἡμέρων καὶ συντρόφων ζῶων ἐπικλῶσα¹³⁸ γλυκυθυμία μετ' ὄρυγῆς καὶ πόθου συμπαραθεόντων ἐμβαίνουνσι τοῖς ἑαυτῶν τροφῆσιν. Ἐν οἷς ἱστορεῖται κίον Ξανθίππου τοῦ Περικλέους πατρός, οὐκ ἀνασχόμενος τὴν ἀπ' αὐτοῦ μόνησιν, ἐναλίεθαι τῇ θαλάττῃ, καὶ τῇ τριῖρει παρανηγόμενος, ἐκπεσεῖν εἰς τὴν Σαλαμίνα, καὶ λειποθυμήσας ἀποθανεῖν εὐθύς· οὗ καὶ τὸ δεικνύμενον ἄχρι νῦν, καὶ καλούμενον Κυνὸς σῆμα, τάφον εἶναι λέγουσι.

Ταῦτα δὲ μεγάλα τοῦ Θεμιστοκλέους (ὅς) καὶ τοὺς πολίτας αἰσθηόμενος ποιοῦντας Ἀριστείδην, καὶ δεδιότας, μὴ δι' ὀργὴν τῷ βαρβάρῳ προσθίς ἑαυτὸν¹³⁹, ἀνατρέψῃ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος (ἐξωστράκιστο γὰρ πρὸ τοῦ πολέμου καταστασιασθεὶς¹⁴⁰ ὑπὸ Θεμιστοκλέους), γράφει ψήφισμα, τοῖς ἐπὶ γῆνι μεριστώσιν¹⁴¹ ἰξείναι κατελθεῖνσι πράττειν καὶ λέγειν τὰ βελτίιστα τῇ Ἑλλάδι μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν. Εὐρυβιάδου δὲ τὴν μὲν ἡγεμονίαν τῶν νεῶν ἔχοντας διὰ τὸ τῆς Σπάρτης ἀξίωμα, μαλακοῦ δὲ περὶ τὸν κίνδυνον ὄντας, αἶρειν¹⁴² δὲ βουλευμένου καὶ πλεῖν ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν, ὅπου καὶ τὸ κεζὸν ἵθροιστο τῶν Πελοποννησίων, ὁ Θεμιστοκλῆς ἀντέλεγεν. Ὅτε καὶ τὰ μνημονεύμενα λεχθῆναι φησὶ. Τοῦ γὰρ Εὐρυβιάδου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος Ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐν τοῖς ἀγῶσι¹⁴³ τοὺς προξανασταμένους¹⁴⁴ ῥαπίζουσι. Ναί, εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἀλλὰ τοὺς ἀπολειφθέντας¹⁴⁵ ὡς στεφανούσιν. Ἐπαρμένου δὲ τὴν βακτηρίαν ὡς πατάζοντος¹⁴⁶, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· Πάταξον

¹³⁰) Καθ' ἡμέραν. ¹³¹) Δηλαδὴ καὶ ἐπρόσπεινε. ¹³²) Ἱστοριογράφος, σύγγραφε τῶν Μεγ. ἑκῶν, γράψας ἱστορίαν τῆς Ἀστικῆς. ¹³³) Εἰς τὸ σῆμα τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηνῶν εὐαγγελίας συνήθως κεφαλὴ Γοργόνας ὡς κόσμημα τοῦ θώρακος τῆς. Αὕτη εἰς τὰ μεγαλειότατα τῶν ἀγάλματων ἦν χρυσή. ¹³⁴) Ἐκπλεούτων τῶν πολιτῶν. ¹³⁵) Θαυμαστόν. ¹³⁶) Τὸ θέαμα (τῶν πολιτῶν) προπεμπόντων. ¹³⁷) Τὴν Σαλαμίνα. ¹³⁸) Κόμπτοσα πρὸς εἶκτον, συγκαίνουσα τὴν καρδίαν. ¹³⁹) Ἐνωθεὶς μὴ τὸν βάρβ. ¹⁴⁰) Κατατρυχθεὶς στασιαστικῶς. ¹⁴¹) Ἰχωρισμένοι πρὸς καιρὸν ὀρισμένοι, καὶ οὕτως ἀπεργίον. ¹⁴²) Ἐκ σπῆρας τῆς ναῦς. ¹⁴³) Εἰς τοὺς δημοσίους ἀγῶνας τῶν πανηγύριων. ¹⁴⁴) Τοῖς κινδυνεύουσιν πλεῖν τῶν ἑαυτῶν. ¹⁴⁵) Τοὺς μένοντες ἐπίσω. ¹⁴⁶) Τοῦ Εὐρυβιάδου.

μὲν, ἀκούσων δὲ⁴⁶⁷. Θυμιάσαντος δὲ τὴν πρόβλητα τοῦ Εὐρυβιῆδου⁴⁶⁸, καὶ λέγειν καλεῦσαντος, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνήγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν λόγον⁴⁶⁹. Πιπτότος δὲ τινός, ὡς ἀντὶ ἀπαλῆς οὐκ ὀρθῶς διδάσκει τοὺς ἔχοντας⁴⁷⁰ ἰγκαταλιπεῖν καὶ προέσθαι τὰς πατρίδας, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπιστρέψας τὸν λόγον Ἐμεῖς τοῖς⁴⁷¹, εἶπεν, ὦ μοῦθροῖ, τὰς μὲν οἰκίας καὶ τὰ τεύχη καταλελοιπάμεν, οὐκ ἀξιοῦντες ἀφ' ἑσέων ἕνεκα δουλεύειν πόλιν ὃ ἡμῖν ἐστὶ μεγίστη τῶν Ἑλληνίδων, καὶ διακόσια τριήρεις, αἱ νῦν ὑμῖν παρεστάσι βοηθοὶ σώζεσθαι δευτέρων βαλλομένοις⁴⁷². Εἰ δ' ἄπιτε δεῦτερον ἡμῶς προδόντες, αὐτίκα πείσεται τις Ἑλλήνων Ἀθηναίους, καὶ πόλιν ἐλευθέραν, καὶ χώραν οὐ χειρόναι κειτημένους, ἢς ἀπέβαλον⁴⁷³. Ταῦτα τοῦ Θεμιστοκλέους εἰπόντος, ἔννοια⁴⁷⁴ καὶ θεός ἔσ' γε τὸν Εὐρυβιῆδην τῶν Ἀθηναίων⁴⁷⁵, μὴ σφῶς ἀπολιπόντες οὕχονται. Τοῦ δ' Ἐρετριέως⁴⁷⁶ πειρωμένου λέγειν τι πρὸς αὐτὸν, Ἡ γὰρ, ἔρη, καὶ ὑμῖν περὶ πολέμου τίς ἐστὶ λόγος, οἱ, καθάπερ αἱ τευθίδες⁴⁷⁷, μάχαιραν μὲν ἔχετε, καρδίαν δ' οὐκ ἔχετε;

Λέγεται δ' ὑπὸ τινῶν, τὸν μὲν Θεμιστοκλέα περὶ τούτων ἀπὸ τοῦ καταστρώματος ἀνωθεν τῆς νεῶς διαλέγεσθαι, γλαῦκα δ' ὀρθῆναι διαπετομένην ἐπὶ τὰ δεξιὰ τῶν νεῶν, καὶ τοῖς καρχησίους⁴⁷⁸ ἐπικαθίζουσαν δι' ὃ⁴⁷⁹ δὴ καὶ μάλιστα προσέθεντο⁴⁸⁰ τῇ γνώμῃ, καὶ παρεσκευάζοντο ναυμαχίροντας Ἀλλ' ἐπεὶ τῶν πολεμίων ὁ στόλος, τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὸ Φαληρικόν⁴⁸¹ προσπερόμενος, τοὺς περὶ ἀπέκρουεν⁴⁸² αἰγιαλοὺς, αὐτὸς τε βασιλεὺς⁴⁸³ μετὰ τοῦ πεζοῦ στρατοῦ καταβάς ἐπὶ τὴν θάλατταν ἄθρους⁴⁸⁴ ὄρη, τῶν ἐν δυνάμειν ὄμοῦ γενομένων⁴⁸⁵, ἐξερέθησαν⁴⁸⁶ οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους λόγοι τῶν Ἑλλήνων, καὶ πάλιν ἐπάπτανον οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὸν Ἰσθμόν, εἴ τις ἄλλο τι λέγει χαλεπαίνοντες. Ἐδόκει⁴⁸⁷ δὲ τῆς νυκτὸς ἀποχωρεῖν καὶ παρηγγέλλετο πλοῦς τοῖς κυβερνήταις. Ἐνθα δὴ βαρῶς φέρων ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν στενῶν προέμενοι βοήθειαν⁴⁸⁸ οἱ Ἕλληνες διαλυθῆσονται κατὰ πόλεις, ἐδουλεύετο καὶ συνειθίει τὴν περὶ τὸν Σικίνου πραγματείαν⁴⁸⁹. Ἦν δὲ τῷ γένει Πέρσης ὁ Σικίνος αἰχμάλωτος, εἵνεος δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ, καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός. Ὄν ἐκπέμπει πρὸς τὸν Πέρσην κρήρα, καλεῖσας λέγειν, ὅτι Θεμιστοκλῆς, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, αἰρούμενος τὰ βασιλεως⁴⁹⁰, ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας

⁴⁶⁷) Κατὰ τὸν Ἠρόδοτον, ὁ Ἀδείμαντος ὁ τῶν Κορινθ. στρατηγός ἦν ὁ τὴν βασιλείαν ἐπερόμενος κατὰ τοῦ Θεμιστοκλ., καὶ πρὸς αὐτὸν οὗτος ἔρη τὸ μνημονεύμενον.

⁴⁶⁸) Ὑποκείμενον τοῦ θυμιάσαντος. ⁴⁶⁹) Γραπτέον, αὐτὸν εἰ δὲ σημαίνει τὸ ἀνάγω ἀρτυρῶν (=ἀνάγειν) ἐπὶ τὸν λόγον, ἴδε Α. Σ. Δ. Β. ⁴⁷⁰) Πόλεις ἢ πατρίδα.

⁴⁷¹) Περιποιητ. νά σὲ εἰπὼ εἶνα. ⁴⁷²) Ἐν βοήθειαν. ⁴⁷³) Ἐνεουθεῖ δὲ τὴν Σικελίαν.

⁴⁷⁴) Ὑπόνοια, φρονεῖς, ἔννοια. ⁴⁷⁵) Περὶ τῶν Αθ. ⁴⁷⁶) Ἐρετριέως τινός. ⁴⁷⁷) Τὰ κοι-

ωῶς καλαμάρια τῆς θαλάσσης, περὶ τοῦ γένους τῶν ὀπίων λέγει ὁ Ἄριστος εἰληε (περὶ Ζώων Ἱστορ. Δ', ε.) ὅτι « Ὀδὸν τῶν μαλακίων ἔχει σπλάγγων » τὸ δὲ ἐν τῶν αὐτῶν στερεῶν κινεῖται ἕξρος ». ⁴⁷⁸) Τὰ ἄκρα τῶν ἰσθμῶν. ⁴⁷⁹) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁰) Ἐπείθοντο (οἱ Ἕλληνες). ⁴⁸¹) Ἀκτὴ ἡ λιμὴν τῆς Ἀττικῆς, ἀνατολικῶς τοῦ Πειραιῶς, ὅπου σήμερον οἱ πρὸς Πέρσην.

⁴⁸²) Ἦν δὲ τὸς τότε. ⁴⁸³) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁴) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁵) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁶) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁷) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁸) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁸⁹) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁹⁰) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς.

⁴⁸⁹) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁹⁰) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς.

⁴⁹⁰) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁹¹) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς. ⁴⁹²) Ὡς σημεῖον ἐπιδοκιμασίας σταθῆν ὑπὸ τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα τῆς Ἀθηνῆς.

ἀπελιδοράσκοντας, καὶ διακελεύεται μὴ παρῆναι¹⁹⁸ σφγεῖν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐνφ' ἐπαρῶσονται τῶν πεζῶν χωρὶς ὄντες, ἐπιθέσθαι καὶ διασθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν. Ταῦτα δ' ὁ Ξέρξης ὡς ἀπ' ἐνόησας λελεγμένα δεξάμενος, ἔστη, καὶ *τέλος*¹⁹⁹ εὐθὺς ἐξέφερε²⁰⁰ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν, τὰς μὲν ἄλλας πληροῦν καὶ ἡσυχίαν, διακοσίας δ' ἀναγκάσας ἔδη περιβαλέσθαι τὸν πόρον²⁰¹ ἐν κύκλῳ πάντα, καὶ διακῶσαι τὰς νήσους²⁰², ὅπως ἐκφύγη μηδεὶς τῶν πολεμίων. Τούτων δὲ πραττομένων, Ἀριστείδης²⁰³ ὁ Ἀυσμαίου πρῶτος αἰσθόμενος ἔκειν ἐπὶ τὴν σκιήν τοῦ Θιμιστοκλέους, οὐκ ὦν φίλος²⁰⁴, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνον ἐξωστραχισμένος, ὡσπερ εἴρηται προελθόντι²⁰⁵ δὲ τῷ Θιμιστοκλεῖ φράζει τὴν κύκλωσιν. Ὁ δὲ, τὴν τ' ἄλλην καλοκἀγαθίαν τοῦ ἀνδρός εἰδὼς, καὶ τῆς τότε παρουσίας²⁰⁶ ἀγάμενος, φράζει τὰ περὶ τὸν Σικκινὸν αὐτῷ, καὶ παρεκάλει τῶν Ἑλλήνων συνεπιλαμβάνεσθαι²⁰⁷ καὶ συμπροημεῖσθαι, πίστιν ἔχοντα μᾶλλον²⁰⁸, ὅπως ἐν τοῖς στενοῖς ναυμαγήσωνσιν. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστείδης, ἐπαινέσας τὸν Θιμιστοκλέα, τοὺς ἄλλους ἐπέει²⁰⁹ στρατηγοὺς καὶ τριηράρχους ἐπὶ τὴν μάχην παροξύνων. Ἐτι δ' ὁμῶς ἀπιστούντων, ἐφάνη Τήνια²¹⁰ τριτῆρις αὐτόμολος, ἧς ἐναυάρχει Παναίτιος, ἀπαγγέλλουσα κύκλωσιν ὥστε καὶ θυμῷ²¹¹ τοῖς Ἕλληνας κινῆσαι μετ' ἀνάγκης πρὸς τὸν κίνδυνον.

Ἄμα δ' ἡμέρᾳ Ξέρξης μὲν ἄνω καθῆστο τὸν στόλον ἐποπτεύων καὶ τῆς παράταξιν, ὡς μὲν Φανόδημος²¹² φησιν, ὑπὲρ τὸ Ἡράκλειον²¹³, ἧ βραχεῖ πόρῳ διέρχεται²¹⁴ τῆς Ἀττικῆς ἢ νήσος²¹⁵ ὡς δ' Ἀχεσιδωρος²¹⁶, ἐν μεθορίῳ τῆς Μεγαρίδος, ὑπὲρ τῶν καλουμένων Κεράτων²¹⁷, γρυσοῖν διέσπον²¹⁸ θέμενος, καὶ γραμματεῖς πολλοὺς παραστησάμενος, ὃν ἔργον ἦν ἀπογράφεσθαι κατὰ (τὴν) μάχην τὰ πραττόμενα. Θιμιστοκλεῖ δὲ παρὰ τὴν ναυτοχίδα τριτῆρη σφαγιαζόμενῳ²¹⁹ τρεῖς προσήχθησαν αἰχμάλωτοι, κάλλιστοι μὲν εἶδέναι τὴν σφῆν, ἐσθῆσι δὲ καὶ γρυσῷ κακοσμημένοι διακρηπῶς. Ἐλέγοντο δὲ Σανδάκης παῖδες εἶναι, τῆς βασιλέως ἀδελφῆς, καὶ Ἀσταύκτου. Τούτους εἰδὼν Εὐφραντίδης ὁ μάντις, ὡς ἄμα μὲν ἀνέλαμψεν ἐκ τῶν ἱερῶν μέγα καὶ περιφανὲς πῦρ, ἄμα δὲ παρυμὸς ἐκ τῶν δεξιῶν ἐσήματι²²⁰ τὸν Θιμιστοκλέα δεξιωσάμενος, ἐκέλευσε τῶν νεανίσκων κατάρξασθαι²²¹ καὶ καθε-

ἐνὸς ἐπὶ τοῦ Β. ¹⁹⁸) Παρίτημι. ¹⁹⁹) ὁ Κοραῆς διέγραψε τὴν λέξιν. Ἐὰν κριθῆ γνώσις, εἴη δὲ συνώνυμος τοῦ Ἐντολή. ²⁰⁰) Ἄν διαγράφῃ ἡ λέξις τέλος, διέταξ. Α. Σ. Ἐκέρω 2).

²⁰¹) Τὸν μεταξὺ Σαλαμῖνος ἢ Ψυττάλειας, καὶ τὸν μεταξὺ αὐτῶν ἢ τῆς ἑρῆς. ²⁰²) Τὴν Σαλαμίνα ἢ τὴν Ψυττάλειαν. ²⁰³) Ὁ δίκαιος. ²⁰⁴) Ἄδοσθ. ²⁰⁵) Ἐλθόντι εἰς προπάντην εἰν κα. ²⁰⁶) Ἐνεκα τῆς παρουσίας. ²⁰⁷) Νῆ συνεργουθῆ μετ' αὐτοῦ ὅπως καταπίσῃ τοὺς Ἕλληνας. ²⁰⁸) Ἐαυτοῦ. ²⁰⁹) Ἐπορεύετο ἐπὶ. Ἐπειμι. Οἱ Τήνια καὶ εἰ λοιποὶ νησιῶται κατηναγκασμένοι συνεστράτευον μετὰ τοῦ Ξέρξου θαλασσοκρατοῦντες. ²¹⁰) Ἰπὶ ὄρη γῆς καὶ ὡς ἀνάγκης. ²¹¹) Ἀρχαῖος ἱστορικός, γράψας Ἀττικὴν ἱστορίαν. ²¹²) Κεῖν τοῦ Ἡρακλείου. ²¹³) Εἰς τὸ μέρος ὅπου διὰ στενοῦ πορθμοῦ διακρίεται ἡ Σαλαμίς ἀπὸ τῆς στερείαν. ²¹⁴) Ἄλλος ἀρχαῖος ἱστορικός, γράψας Ἑλληνικὴν ἱστορίαν. ²¹⁵) Διπλῆ κερατὴ τοῦ ὄρους τοῦ διακρινέντος τὴν Μεγαρίδα τῆς Ἀττικῆς. ²¹⁶) Ὁ θρόνος αὐτοῦ, κυριαρχεῖς ἀπὸ τοῦ Ἑλλήνας, ἀφιέρθη εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις παρθενῶνα ὁ Δημοσθένης, ὅστις τὸν εἶδε, τὸν λέγει ἀργυροπόδα. ²¹⁷) Θυσίαν τελούσας. ²¹⁸) Ἡκούσθη ὡς θεῖον σημεῖον. Εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς δευσιδαιμονίας ἡ λάμψις τοῦ πυρὸς τῆς θυσίας καὶ τοῦ παρυμῶ δὲ πρῶτος ἰδευροῦντο ὡς οἰωνοί, καὶ εἰς αὐτοὺς ἐθυσιάζετο καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. ²¹⁹) Κε φουέσθ. Κατάρξω. Α. Σ. 2) ὁ Ἡρόδ. δὲν ἀναφέρει τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην ἔκτασιν.

ρῶσαι πάντα ὄμαρτῆ²¹⁴ Διονύσῳ προσευχόμενον οὕτω γὰρ ἅμα σωτηρίαν τε καὶ νίκην ἴσασθαι τοῖς Ἕλλησιν. Ἐκπλαγέντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ὡς μέγα τὸ μάντευμα καὶ δευρὸν, οἷον εἶπεν²¹⁵ ἐν μεγάλοις ἀγῶσι καὶ πράγμασι γαλαποῖς, μᾶλλον ἐκ τῶν παραλόγων, ἢ τῶν εὐλόγων, τὴν σωτηρίαν ἐλπίζοντες οἱ πολλοὶ, τὸν Θεὸν ἅμα κοινῇ κατακαλοῦντο φωνῇ, καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις τῷ βωμῷ προσαγαγόντες, ἠνάγκασαν, ὡς ὁ μάντις ἐκέλευσε, τὴν φωνὴν συντελεσθῆναι. Ταῦτα μὲν οὖν ἀνὴρ φιλόσοφος καὶ γραμμάτων οὐκ ἄπειρος ἱστορικῶν Φανίας²¹⁶ ὁ Λέσβιος εἶρηκε.

Περὶ δὲ τοῦ πλῆθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος ὁ ποιητής, ὡς ἐν²¹⁷ εἰδῶς καὶ²¹⁸ διαθεβαιοῦμενος²¹⁷, ἐν τραγῳδίᾳ Πέρσαις²¹⁸, λέγει ταῦτα²¹⁹.

Ξέρξης δὲ (καὶ γὰρ οἶδα) χιλιάς μὲν ἦν
 Νεῶν τὸ πλῆθος· αἱ δ' ὑπέρκραυτοι²²⁰ τάχει,
 Ἐκατὸν εἰς ἦσαν, ἐπεὶ δ' ἔσθ' ἔχει λόγος.

Τῶν δ' Ἀττικῶν, ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τὸ πλῆθος οὐτῶν, ἐκάστη τοῖς ἀπὸ τοῦ καταπτρώματος μαχομένοις, ὀκτωκίδεκα εἶχεν ὧν τοξόται τέσσαρες ἦσαν, οἱ λοιποὶ δ' ὀπλίται. Δοκεῖ δ' οὐχ ἦρτον εὖ τὸν καιρὸν ὁ Θεμιστοκλής, ἢ τὸν τόπον, συνδῶν καὶ φυλάξας, μὴ πρότερον ἀντιπρώρου²²¹ καταστῆσαι ταῖς βαρβαρικαῖς τὰς τριήρεις, ἢ τὴν εὐδύστην ὄραν παραγενέσθαι, τὸ πνεῦμα λαμπρὸν²²² ἐκ πελάγους φεῖ καὶ κύμα διὰ τῶν στενῶν κατὰ γουσαν²²³· ὃ τὰς μὲν Ἑλληνικὰς οὐκ ἔδραπτε ναῦς, ἀλιτενεῖς οὕσας καὶ ταπεινοτέρας, τὰς δὲ βαρβαρικὰς, ταῖς τε πρόμακας ἀνεστῶσας²²⁴, καὶ τοῖς καταπτρώμασιν ὑφορόρους καὶ βαρείας ἐπιφερομένας ἔσφαλλε²²⁵ προσπίπτον, καὶ παρδίδου πλαγίας τοῖς Ἕλλησιν ὀξείως προσφερομένοις, καὶ τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέγουσιν, ὡς ὀρῶντι²²⁶ μάλιστα τὸ συμφέρον καὶ ὅτι²²⁷ κατ' ἐκείνον²²⁸ ὁ Ξέρξου ναύαρχος Ἀρισμένης, νῦν ἔχων μεγάλην, ὥσπερ ἀπὸ τείχους ἐτόξευε καὶ ἐκόντιζεν, ἀνὴρ ἀγαθός²²⁹ ὢν, καὶ τῶν βασιλείω ἀδελφῶν²³⁰ πολὺ κράτιστός τε καὶ δικαιοτάτος. Τοῦτον μὲν οὖν Ἀρμινίας ὁ Δακελείης²³¹, καὶ Σωσικλῆς ὁ Πεδιαῖος²³², ὁμοῦ πλέοντες²³³, ὡς αἱ νῆες²³⁴ ἀντιπύρροι προσπεσοῦσαι καὶ συνερείσασαι τοῖς γαλκώμασιν²³⁵ ἐνεσγέθησαν, ἐπιθαίνοντα τῆς αὐτῶν τριήρους, ὑπεστάντες²³⁶ καὶ τοῖς ὄρασι τύπτοντας

²¹⁴) Ὀμοφώνῳ, ἑπίθετον τοῦ Διονύσου. ²¹⁵) Κατακαλοῦντο, ποιῶντες ἐκείνο, οἷον εἶπεν.

²¹⁶) Καθ' ὅ. Ὁ ποιητὴς παρῆν εἰς τὸν πόλεμον. ²¹⁷) Ὁ καὶ διαγραφτίος. Λέγει διαθεβαιοῦμενος. ²¹⁸) Νῆα τῶν σωζομένων τραγῳδιῶν τοῦ Αἰσχύλου, ὑπέθεσιν ἔχοντα τὴν ἡγεκντῶν Περσῶν. ²¹⁹) Οἱ ἐπόμενοι τρεῖς στίχοι εἰσι 339—341 τῆς τραγῳδίας ²²⁰) Ἰπέρηφανοι, ἔξοχοι διὰ τὸ τάχος τῶν. ²²¹) Διευθνομένης πρόραν πρὸς πρόραν. ²²²) Ἄνεμος ἀπὸ τῶν πρῶτων. ²²³) Ἦτις ἔφερε τὸν ἀνεμὸν καὶ τὰ κύματα ἔκωθεν, ἀπὸ τοῦ πελάγους ἐντὸς εἰς τὸν περσικόν. ²²⁴) Ἐγούσας πρόμακας ὑψηλάς. ²²⁵) Παρέσυρα. ²²⁶) Ἐνεσθῶντι.

²²⁷) Δοκεῖ ὅτι. ²²⁸) Εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦν ἐκείνος (ὁ Θεμιστοκλής). ²²⁹) Ἀνδρείος. ²³⁰) Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Β., ὧν εἷς ἦν καὶ εὐσεύς. Ὁ Πρόδοτος θυμίζει τὸν ἀδελφὸν τοῦ Βασιλείου Ἀριστογέρην. ²³¹) Δακίλειος, ἄσπας τῆς Ἀττικῆς, τὸ νῦν Τατῆς, ἐπὶ τοῦ Πέρηνθος. Ὁ Πρόδοτος λέγει τὸν Ἀρμινίαν Παλληγία, ὃ δὲ Δακίλειος τὸν θίλει ἀδελφὸν τοῦ Αἰσχύλου. ²³²) Πεδίον ἦν τὸ μέρος τῆς Ἀττικῆς, τὸ δυτικῶς τοῦ Ἄσπας, μέχρι τοῦ Πέρηνθος. Ἀλλὰ φησὶ καὶ ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἄσπας Πεδιαῖος. ²³³) Οἱ δύο ἐντὸς μιᾶς τριήρους. ²³⁴) Αὐτῶν καὶ ἢ τοῦ Πέρσου. ²³⁵) Τοῖς γαλκώμασι ἐμβόλαις. ²³⁶) Ἀνιστάμενοι.

ἄς τὴν θάλασσαν ἐνέβαλον καὶ τὸ σῶμα²¹⁷ μετ' ἑλλων φερόμενον ναυαγίων Ἀρτεμισίᾳ^{217*} γνωρίσασα πρὸς Σέρξην ἀνήνεγκεν.

Ἐν δὲ τούτῳ²¹⁸ τῷ ἀγῶνι ὅπως φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινίῳ, ἦγον δὲ καὶ φωνὴν τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδίον²¹⁹ ἄγρ. τῆς θαλάττης, ὡς ἀνθρώπων ὄμιου πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγόντων Ἰακχόν²²⁰. Ἐκ δὲ τοῦ πλήθους τῶν φηγομένων²²¹, κατὰ μικρὸν ἀπὸ γῆς ἀναφερόμενον νέφος ἔδοξεν αἰεὶς ὑπονοεῖν²²² καὶ κατασκηπτειν εἰς τὰς τοιχάς. Ἐταροὶ δὲ φασμάτα καὶ εἰδῶλα καθορᾶν ἔδοξαν ἐνόπλιων ἀνδρῶν, ἀπ' Αἰγίνης τὰς χεῖρας ἀνεγόντων πρὸ τῶν Ἑλληνικῶν τριηρῶν, οὓς εἰκαζον Αἰακίδα²²³ εἶναι, παρακεκλιμένους εὐχαῖς πρὸ τῆς μάχης ἐπὶ τὴν βοήθειαν. Πρῶτος μὲν αὖν λαμβάνει ναῦν Λυκομήδης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, τριηραρχῶν, ἦς τὰ καρχήσιμα περικύβας ἀνέθηκεν Ἀπόλλωνι Ἰαφνηρόφω²²⁴. Οἱ δ' ἄλλοι τοῖς βαρβάροις ἐξισούμενοι τὸ πλῆθος²²⁵, ἐν στενῷ κατὰ μέτρος προσπερομένου²²⁶ καὶ περιπίκτουτος ἀλλήλοισι, ἐτρέψαντο μέγρι δειλῆς ἀντισχόντας, ὡς εἶραχε Σιμωνίδης, τὴν καλὴν ἐκείνην καὶ περιβόητον ἀράμενοι νίκην²²⁷, ἦς ὁ Ἄ' Ἑλλῆσιν, οὔτε βαρβάρους ἐνάλιον ἔργον εἰργασται λαμπρότερον, ἀνδρῶν μὲν καὶ προθυμῆς κοινῆς τῶν ναυμαχισάντων, γνώμη δὲ καὶ δεινότητι Θεμιστοκλέους.

Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν, Σέρξης μὲν ἐτι θυμομαχῶν πρὸς τὴν ἀπόβου-
ξιν²²⁸ ἐπεχείρει διὰ χωμάτων ἐπάγειν τὸ πικρὸν εἰς Σαλαμίνα τοῖς Ἑλλη-
σιν²²⁹, ἐμφορᾶς τὸν διὰ μέσου²³⁰ πόντον. Θεμιστοκλῆς δ' ἀποπειρώμενος
Ἀριστείδου λόγῳ²³¹, γνώμην ἐποιεῖτο λῦειν τὸ ζεύγμα²³² ταῖς ναυσὶν ἐπι-
κλείσαντας εἰς Ἑλλάσποντον, Ὅπως, ἔφη, τὴν Ἀσίαν²³³ ἐν τῇ Εὐρώπῃ
λάβομεν. Δυσχεραίνοντος δὲ τοῦ Ἀριστείδου, καὶ λέγοντος, ὅτι Νῦν μὲν
τρυφῶντι τῷ βαρβάρῳ πεπολεμηχάμεν, ἀν δὲ κατακλείσωμεν εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα, καὶ καταστήσωμεν εἰς ἀνάγκην ὑπὸ θεοῦ²³⁴ ἄνδρα τηλεκούτων δυ-
νάμεων κύριον, οὐκέτι κατήμενος ὑπὸ σκιάδι²³⁵ γρουσῆ θεάσεται τὴν μάχην
ἰφ' ἰσχυρίας, ἀλλὰ πάντα τολμῶν, καὶ πᾶσιν αἰετὸς παρὼν διὰ τὸν κίνδυνον,
ἰπανορῶσεται τὰ παρεμμένα²³⁶, καὶ βουλευσεται βέλτιον ὑπὲρ τῶν ὄλων.

²¹⁷) Αὐτοῦ. ^{217*)} Βασιλίτσα τῆς ἐν Καρῖ Ἀλικαρνασσοῦ. ²¹⁸) Εἰς πρώτην τὴν θέσιν, τὴν κατάστασιν. ²¹⁹) Τὸ ἐκτετατωμένον πρὸς βορρᾶν τοῦ Σαλαμίνιου κόλπου καὶ πρὸς ἀνοικτὴς τῆς Ἐλευσίως, ἧς καίτοι παραθαλάσσιως εἰς τὸ θυμικὸν μέρος τοῦ κόλπου τοῦτου. ²²⁰) Τὸν ὕμνον τὸν ψαλλόμενον εἰς τὴν μυστήριον τοῦ Βάκχου. ²²¹) Ἰ.π.τ. ἐκ τοῦ μέρους οὗπου ἤκούετο τὸ πλῆθος. ²²²) Ἀποσπρόμενον. ²²³) Ὁ Αἰακὸς ἦν υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης, Αἰακίδαί δὲ ἦσαν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἡφαιῶς καὶ Τηλεφῶν καὶ οἱ ἔγγονοὶ τοῦ Ἀγ. Λαλῆος καὶ Αἰῆς. ²²⁴) Οὗτος ἦν πιθανῶς ὁ λατρευόμενος εἰς τὸν ναῦν τὸν μεταξὺθέντα εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Δαρνίου. ²²⁵) Διὰ τὸν κατωτέρω λόγον, ὅτι ὁ παρθένος ἦν φωνὴ καὶ οἱ βαρβάροι δὴν ἔδιδοντο νὰ εἰσέλθωσι εἰς αὐτὸν κατὰ μίτωπον πλείονος τριηρῶν τῶν ὄλων εἶπον οἱ Ἑλλῆσιν. ²²⁶) Τοῖς βαρβάροις. ²²⁷) Σαρδάταν ἐν Ὁλ. 73, ἄ. 480 π. κ. τῷ 20 Σεπτεμβρίου, 23 Σεπτεμβρίου. ²²⁸) Ἰσχυρογνωμῶν κατὰ τῆς ἀποτυχίας.

²²⁹) Ἐγείρων μετατὸ Σαλαμίνος καὶ στερεῆς γῶματι, νὰ φέρῃ δι' αὐτῶν τὸν πικρὸν ἐκ στρατῶν εἰς Σαλαμίνα κατὰ τῶν Ἑλλήνων. ²³⁰) Τὸ μετατὸ Ἀττικῆς, Ψυτταλίας καὶ Καλαμίνος στενὸν. ²³¹) Ὁδίων διὰ τῶν λόγων του νὰ δοκιμάσῃ τι φρονεῖ ὁ ἄρ. ²³²) Τὴν γέφυραν δι' ἣς εἶχε ζεῖλαι ὁ Σέρξης τὴν Ἑλλάσποντον. ²³³) Ἰ.π.τ. τὴν Ἀσίαν κατὰ τὸν ὕμνον. ²³⁴) Διὰ τοῦ φέβου στενοχωρήτωμεν. ²³⁵) Ἰακχὴν ὠφελομένην ἰσχυρίας. ²³⁶) Ὅσα εἶχε ἔργα, παρτημέλας.

Ὡς τὴν οὐσαν οὖν, ἔφη, δεῖ γέφυραν, ὧ Θεμιστοκλῆϊς, ἡμᾶς ἀναίρειν, ἀλλ' ἑτέραν, εἴπερ οἶόν τε, προσκατασκευάσασθαι, ἐκβαλεῖν δὲ τάχους τὸν Ἑλλῶπον ἐκ τῆς Εὐρώπης. Οὐκοῦν, εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰ δοκᾷ ταῦτα συμφέρειν, ὦρα σκοπεῖν καὶ μηχανᾶσθαι πάντας ἡμᾶς, ὅπως ἀπαλλαγῆσεται τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔδοξε, πύμπει τινὰ τῶν βασιλικῶν εὐνοῦχων ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἀνευρών, Ἀρνάκην²⁵⁷ ὄνομα, φράζειν βασιλεῖ κελεύσας, ὅτι τοῖς μὲν Ἑλλῆσι δέδοκται, τῷ ναυτικῷ κρατηκότας, ἀναπλεῖν εἰς τὸν Ἑλλησποντον ἐπὶ τὸ ζεῦγμα, καὶ λῦειν τὴν γέφυραν Θεμιστοκλῆς δὲ κηδόμενος βασιλέως, παραινεῖ σπεύδειν ἐπὶ τὴν αὐτοῦ θάλασσαν²⁵⁸, καὶ περαιούσθαι, μέχρις αὐτοῦ²⁵⁹ ἔμποιεῖ τινὰς διατριβάς²⁶⁰ τοῖς συμμαχοῖς καὶ μελλήσεις πρὸς τὴν δίωξιν. Ταῦθ' ὁ βρόβαρος ἰκούσας, καὶ γινόμενος περίφοβος, διὰ τάχους ἐποιεῖτο τὴν ἀναχώρησιν καὶ πείραν ἢ Θεμιστοκλῆους καὶ Ἀριστείδου φρόνησις ἐν Μαρδονίῳ²⁶¹ παρέρχεται²⁶², εἶγε πολλοστρημοῖο τῆς Σέρξου δυνάμειο διαγωνισάμενοι Πλαταιᾶσιν, εἰς τὸν περὶ τῶν ὄλων κίνδυνον κατέστησαν²⁶³.

Πόλειον²⁶⁴ μὲν οὖν τὴν Αἰγινήτων ἀριστεύσαι φησιν Ἡρόδοτος, Θεμιστοκλῆϊ δὲ (καίπερ ἄκοιτες ὑπὸ φθόνου) τὸ πρωτεῖον ἀπέδωσαν ἅπαντες. Ἐπεὶ γὰρ ἀναχωρήσαντες εἰς τὸν ἰσθμὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ²⁶⁵ τὴν φήρον ἔφερον οἱ στρατηγοί, πρῶτον μὲν ἕκαστος αὐτὸν ἀπέβαινεν ἀρετῇ, δευτέρου δὲ μετ' αὐτὸν, Θεμιστοκλῆα. Λακεδαιμόνιοι δ' εἰς τὴν Σπάρτην αὐτὸν καταγαγόντες, Εὐριδιάδῃ μὲν ἀνδρείας, ἐκείνῳ δὲ σοφίας ἀριστεῖον ἔδωσαν, θαλλοῦ²⁶⁶ στέφανον καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀρμάτων τὸ πρωτεῖον ἔδωρήσαντο, καὶ τριακοσίους τῶν νέων πομπὸς ἄχρι τῶν ὄρων συνεξέπεμψαν. Λέγεται δ' Ὀλυμπίω τῶν ἐφεξῆς ἀγομένων²⁶⁷, καὶ παρελθόντος εἰς τὸ στάδιον τοῦ Θεμιστοκλῆους, ἀμελήσαντας²⁶⁸ τῶν ἀγωνιστῶν τοὺς παρόντας, ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνον θεᾶσθαι, καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύειν ἅμα θαυμάζοντας καὶ κροσοῦντας ὥστε καὶ αὐτὸν ἠσθέντα πρὸς τοὺς φίλους ὁμολογῆσαι τὸν καρπὸν ἀπέχειν²⁶⁹ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ ποιηθέντων²⁷⁰.

Καὶ γὰρ ἦν τῇ φύσει φιλοτιμώτατος²⁷¹, εἰ δαὶ τεκμαίρεσθαι διὰ τῶν ἀπομνημονευομένων. Αἰρεθεῖς τε γὰρ ναύαρχος ὑπὲρ τῆς πόλεως, οὐδὲν ὥστε τῶν ἰδίων, οὔτε τῶν κοινῶν, κατὰ μέρος ἐγχομάτιζεν²⁷², ἀλλὰ πᾶν

²⁵⁷) Καθ' Ἡρόδοτον ἦν ἀδελφὸς ὁ Σίκινος. ²⁵⁸) Δηλ. τὴν παρακειμένην εἰς τὴν Ἀσία, ἵνα εἴη ἐπὶ εὐνοῖα νὰ καταβῶσθαι. ²⁵⁹) Ἐν ᾧ αὐτοῦ (ὁ Θεμιστοκλῆς). ²⁶⁰) Χρονοτριβία.

²⁶¹) Ἐν τῇ μάχῃ τῇ γενόμενῃ πρὸς Μαρδόνιον. ²⁶²) Πέραν παρέρχεται, ἀπεδείχθη.

²⁶³) Ἀπέδειξε ὅτι καλῶς καὶ φρονίμως ἐπράξαν ἀποπέμψαντες τὸν Σέρξην, καὶ μὴ ἐφύσαντες νὰ κινδυνεύσῃ ἡ Ἑλλὰς ἐκ νέου κατ' ὄλων αὐτοῦ τῶν δυναμῶν, εἴηαι ἐπιπελαμῆσαντα κατὰ τοῦ Μαρδονίου καὶ κατὰ πολλοστρημοῖο τῆς Περσικῆς δυνάμειο, ἵνα ἴσως ὅπως εἰς τὸν ἰσθμὸν κίνδυνον. ²⁶⁴) Ἐκ τῶν πόλειον. ²⁶⁵) Καθ' Ἡρόδοτον ἐφ' ἧσιν κέρχεται ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ἱεροῦ ἰσθμοῦ. Ἐπιφέρει ἡ Ἑλλὰς. ²⁶⁶) Ἡρόδοτος εἰ ἀπὸ φθόνου οἱ Ἑλλῆσι εἰς ἐπιλείωσαν τὴν φηροῖαν ταχίστην.

²⁶⁷) Κλάσει Ἑλλάδος. ²⁶⁸) Ὅταν ἐτελείτο ἡ ἀκόλουθος ἐορτὴ τῶν Ὀλυμπίων, εἰς τὴν Ὀλυμπίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐτελείθη δὲ αὕτη τέσσαρα ἡμέτε μετὰ τὴν μάχην, ὥστε ἐπὶ ταχίστην κατὰ τέταρτην. ²⁶⁹) Ὅτι οἱ Ἑλλῆσις ἡμέλησαν νὰ βλέπωσι τοὺς ἐκπὸ παρόντος ἀγωνιστῶν τοὺς ἐτελοῦντας τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. ²⁷⁰) Ὅτι ἀπολαμῆται.

²⁷¹) Ἰὼν ἑαυτοῦ ἀκόλουτος. ²⁷²) ἀλλοδαπότητος. ²⁷³) Εἰργάζετο, ἐτίθει.

ἐνεβάλλετο τὸ προσπίπτειν²⁷² εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐκπλεῖν ἐμελλεν, ἐν ὁμοῦ πολλὰ πράττων πράγματα, καὶ παντοδαποῖς ἀνθρώποις ὁμιλῶν, μέγας εἶναι δοκῆ, καὶ πλεῖστον δύνασθαι. Τῶν τε νεκρῶν τοὺς ἐκπεσόντας²⁷³ ἐπισκοπῶν παρὰ τὴν θάλασσαν, ὡς εἶδε περικείμενα²⁷⁴ ψέλλια χρυσᾶ καὶ στρεπτοὺς, αὐτὸς μὲν παρῆλθε, τῷ δ' ἐπομένῳ φίλῳ δοίξας, εἶπεν π' Ἀνελοῦ σαυτῷ· σὺ γὰρ οὐκ εἶ Θεμιστοκλῆς. ὁ ἔλεγε δὲ, τοὺς Ἀθηναίους οὐ τιμᾶν αὐτὸν, οὐδὲ θαυμάζειν, ἀλλ' ὥσπερ πλατάρ²⁷⁵ μαζομένους μὲν ὑποτρέχειν καὶ κινδυνεύοντας, εὐδίας δὲ περὶ αὐτοῖς γενομένης, τῶν καὶ κολούειν. Τοῦ δὲ Σερφίου²⁷⁶ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὡς οὐ δὲ αὐτὸν²⁷⁷ ἐσχηκε δοῖξαι, ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν. ὁ Ἀλκιβίου²⁷⁸ λέγεις (εἶπεν), ἀλλ' οὐτ' ἐν ἐγῶ, Σερφίος ὢν, ἐγενόμην ἐνδοξος, ὅτε σὺ, Ἀθηναῖος. ὁ ἑτέρος δὲ τινὸς τῶν στρατηγῶν, ὡς ἐδοξέ τι γρήγορον διαπιπράχθαι τῇ πόλει²⁷⁹, θρασυνομένου²⁸⁰ πρὸς τὸν Θεμιστοκλῆα, καὶ τὰς ἑαυτοῦ ταῖς ἐκείνου πράξεις ἀναπαράβαλλοντας, ἔφη τῇ ἐορτῇ τὴν ὑπέρτατην²⁸¹ ἐρίσαι, λέγουσαν, ὡς ἐκείνη μὲν ἀσχολῶν τε μεστή καὶ κτώδης ἐστίν, ἐν αὐτῇ δὲ πάντες ἐπολαύουσι τῶν παρεσκευασμένων σχολάζοντες τὴν δ' ἐορτὴν πρὸς ταῦτα εἰπεῖν Ἀλκιβὴ λέγεις ἀλλ' ἐμοῦ μὴ γενομένης, σὺ οὐκ ἂν ἔσθαι κάμου τοίνυν, ἔφη, τότε μὴ γενομένου, ποῦ ἂν ἦτε νῦν ὑμεῖς; Τὸν δ' υἱὸν ἐντυφῶντα τῇ μητρὶ²⁸², καὶ δὲ ἐκείνην αὐτῷ²⁸³, σκόπτων ἔλεγε πλεῖστον τῶν Ἑλλήνων δύνασθαι²⁸⁴. τοῖς μὲν γὰρ Ἑλλήνων ἐπιτάττειν Ἀθηναίους, Ἀθηναίους δ' αὐτὸν²⁸⁵, αὐτῷ δὲ τὴν ἐκείνου²⁸⁶ μητέρα, τῇ μητρὶ δ' ἐκείνον. Ἰδίος δὲ τις ἐν πᾶσι βουλούμενος εἶναι, γωρίον μὲν πιπράσκων, ἐκέλευε κρούσσειν, ὅτι καὶ γείτονα γρηστόν ἔχει. Τῶν δὲ μωμένων αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, τὸν ἐπιεικῆ²⁸⁷ τοῦ πλουτοῦ προκρίνας, ἔφη ζητεῖν ἄνδρα γρημάτων δεόμενον μάλλον, ἢ γρήματα ἄνδρός. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀπορήγμασι τοιοῦτός τις ἦν Γενόμενος δ' ἀπὸ²⁸⁸ τῶν πράξεων ἐκείνων, εὐθὺς ἐπεχείρει τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν²⁸⁹ καὶ τειγίζειν, ὡς μὲν ἱστορεῖ Θεόπομπος²⁹⁰, γρήμασι πείσας μὴ ἐναντιωθῆναι τοὺς Ἑσέρους²⁹¹. ὡς δ' οἱ πλείστοι, παρακρουσάμενος²⁹². Ἦκε μὲν γὰρ εἰς Σπάρτην, ὄνομα πρεσβείας ἐπιγραφέμενος²⁹³. Ἐγκαλοῦντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅτι τειγίζουσι τὸ ἄστυ, καὶ Πολιάργου κατηγοροῦντος, ἐπίτηδες ἐξ Αἰγίνης ἀποσταλέντος, ἤρνευτε, καὶ πέμπειν ἐκέλευεν εἰς Ἀθήνας τοὺς κατοφεμένους ἅμα μὲν ἐμβάλλων τῷ τειγισμῷ χρόνον²⁹⁴ ἐκ τῆς διατριβῆς, ἅμα δὲ βουλούμενος ἀντ' αὐτοῦ τοὺς πεμπομέν-

²⁷²) ἵεσαν συμπίπτουσαν ὑπόθεσιν. ²⁷³) Τοὺς εἰς τὸ παράλιον ἐκβραθέντας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν. ²⁷⁴) Καίμενοι περὶ τοὺς βραχίονας καὶ τραγήλους αὐτῶν. ²⁷⁵) Τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Σερφίου, καθὼς καὶ ἀνωτέρω τοῦ Ἐρατρίου. ²⁷⁶) Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ Ἰδίου, ἐξ αἰτίας τῶν ἔργων αὐτοῦ, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς πόλεως ἢ τῆν παλιῆς. ²⁷⁷) Ὁ στρατηγός. ²⁷⁸) Ἀλκιβίου προσηγορίαν. ²⁷⁹) Ἡ ἡμέρα ἢ μετὰ τὴν ἐορτὴν. ²⁸⁰) Καταχρηστικῶς τῆς ἐκείνης τῆς μητρὸς τοῦ ἐπιεικῆ. ²⁸¹) Διὰ τῆς μητρὸς ἔχοντα ἐπιβόλην ἐπ' αὐτοῦ. ²⁸²) Τὸν υἱόν. ²⁸³) Τὸν Θεμιστοκλῆα. ²⁸⁴) Τοῦ αὐτοῦ. ²⁸⁵) Χρηστόν, ἐσέρτον. ²⁸⁶) Ἦκε ἀνωτέρω σημ. θ. ²⁸⁷) Διότι τὴν εἶχον καθεὶς οἱ Πέρσαι. ²⁸⁸) Χίτος μαθητὴς τοῦ Ἰσικράτους, σίγγρονος τοῦ Φιλίππου, ἱστορικὸς καὶ ρήτωρ, ἔγραψεν ἱστορίαν εἰς ἡξήθλια, ὃν ὀλίγα λείψανα διεσώθησαν. ²⁸⁹) Τοὺς ἔρχοντας τῆς Σπάρτης. ²⁹⁰) Ἀπαρτῆρας αὐτοῦ. ²⁹¹) Ἰδ. Θεουκλ. Α'. 90. ²⁹²) Δῆθεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρεσβείας, ὡς πρεσβείας. ²⁹³) Δῆθεν διὰ τῆς χρονολογίας καιρῶν εἰς τὸν τειγισμὸν.

τους ὑπάρχειν τοῖς Ἀθηναίοις²⁹⁴. Ὁ καὶ συνέδη γινόντες γὰρ οἱ Ἀκαιοὶ ἀμύνην τὸ ἀληθές, οἷα ἔδειξαν αὐτὸν, ἀλλ' ἀδύλως χαλεπαίνοντες, ἀπέπεμψαν²⁹⁵. Ἐκ δὲ τούτου τὸν Πειραιᾶ κατεσκέυαζε, τὴν τῶν λιμένων εὐφυΐαν²⁹⁶ κατανοήσας, καὶ τὴν πόλιν ὅλην ἀρμοστούμενος πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ τρόπον τινα τοῖς παλαιοῖς βασιλεῦσι τῶν Ἀθηναίων ἀντιπολιτευόμενος. Ἐκεῖνοι μὲν γάρ, ὡς λέγεται, πραγματευόμενοι τοῖς πόλιν ἀποσπάται τῆς θαλάσσης, καὶ συνεθίσαι ζῆν μὴ πλέοντας, ἀλλὰ τὴν χώραν φυτεύοντας, τὸν περὶ τῆς Ἀθηνᾶς διέδωσαν λόγον, ὡς, εἰσπαντος περὶ τῆς χώρας τοῦ Ποσειδῶνος, δεῖξασθαι τὴν μορῆν τοῖς δικασταῖς, ἐνέκησε. Θεμιστοκλῆς δ' οὐχ, ὡς Ἀριστοφάνης ὁ κωμικὸς λέγει²⁹⁷, τῇ πόλει τὸν Πειραιᾶ προσέμαζεν, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐξήγε τοῦ Πειραιῶς²⁹⁸, καὶ τὴν γῆν τῆς θαλάσσης ὁ καὶ τὸν ὄμιον κῆρυξε κατὰ τῶν ἀρίστων²⁹⁹, καὶ θράσους ἐνέπληκτον, εἰς ναύτας καὶ κλειυστάς³⁰⁰ καὶ κυβερνήτας τῆς δυνάμεως ἀφικόμενους³⁰¹. Διὸ καὶ τὸ βῆμα τὸ ἐν Πνικῇ³⁰², πεποικημένον ὄσθ' ἀποβλέπειν πρὸς τὴν θάλασσαν, ὅσπερον οἱ τριάκοντα³⁰³ πρὸς τὴν χώραν³⁰⁴ ἀπέστρεψαν, οἰόμενοι τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἀρχὴν, γένεσιν εἶναι δημοκρατίας, ὀλιγαρχίᾳ δ' ἔσσαν δυσχεραίνειν τοῖς γεωργοῦντας.

Θεμιστοκλῆς δὲ καὶ μείζον τι περὶ τῆς ναυτικῆς διοικήσεως. Ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Ἑλλήνων στόλος, ἀπικλαγμένον³⁰⁵ Σέρξου, κατήκριν εἰς Παγασάς³⁰⁶, καὶ διεγέμαζε, δημηγορῶν ἐν τοῖς Ἀθηναίοις ἔφη, τινὰ πρῶτον ἔχειν³⁰⁷ ὀφείλμιον μὲν αὐτοῖς καὶ σωτήριον, ἀπόφορον δὲ πρὸς τοὺς πολλούς. Τῶν δ' Ἀθηναίων Ἀριστείδης μόνω φράσαι κελυόντων, κἂν ἐκαίως δοκιμάσῃ³⁰⁸, περαίνειν, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἔφαξε τῷ Ἀριστείδῃ, τὸ νεώριον ἐμπρῆσαι διανοεῖσθαι τῶν Ἑλλήνων ὁ δ' εἰς τὸν ὄμιον παρελθὼν, ἔφη, τῆς πράξεως, ἣν διανοεῖται πράττειν ὁ Θεμιστοκλῆς, μηδεμίαν εἶναι μῆτε λυσιτελεστέραν, μῆτε ἀδικωτέραν. Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα πάσασθαι³⁰⁹ τῷ Θεμιστοκλεῖ προσέταξαν. Ἐν δὲ τοῖς Ἀμφικτυονικοῖς συνεδρίοις³¹⁰, τῶν Ἀκαδαμεινίων εἰσγγενημένων, ὅπως ἀπειρώγονται τῆς Ἀμφικτυονίας³¹¹ αἱ μὴ συμμάχησσαι κατὰ τοῦ Μήδου πόλεις, φοβηθεῖς, μὴ Θασσάλους καὶ Ἀργεῖους, ἔτι δὲ Θηβαίους, ἐκβαλόντας τοῦ συνεδρίου, παν-

²⁹⁴) Πᾶ ὑπάρχειν εἰς τοὺς Ἀθηναίους πρῶτος Ἀκαδαμεινίον ἀντ' αὐτοῦ, ὡς εὐ φησὶν περὶ τῆς ἀπρταλείας αὐτοῦ. ²⁹⁵) Διότι ἐρθεῖν τε μὴ πάθωσι καὶ εἰ ἰδοὺ τῶν πρῶτος. ²⁹⁶) Καταλληλότεστα. ²⁹⁷) (Ἰππ. 812.). ²⁹⁸) Διὸ δὲν ἐνεθίσασθαι τὸν Πειραιᾶ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὴν κατεβίβασεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, κατασκέυαζε αὐτὴν ναυτικῆν. ²⁹⁹) Κατέστησε τὸν ὄμιον (σχολῆν κατὰ τῆς ἀριστοκρατίας. ³⁰⁰) Ἐκεῖνοι οὖν τινες διελθόντων τοὺς κωπηλάτας δ' ἐνδὲς εἰδὼς ἄριστος. ³⁰¹) Περαίνοντες.

³⁰²) Τὸ βῆμα ἀπὸ τοῦ ὅπου οὐκ ἔλαυνε οἱ ῥήτορες εἰς τὴν Πνικῆν, ἣτις ἦν τὸ μῆρος ἔσον περὶ τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων εἰς ἀσπίδων. ³⁰³) Οἱ τριάκοντα τῶν ἄριστων ἀριστοκρατῶντες ὑπὸ τῶν Ἀκαδαμεινίων ὄσαν μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἀκρίβως τὰς Ἀθήνας. ³⁰⁴) Πρὸς τὸ μεσόγειον. ³⁰⁵) Ἀναγερθέντες. ³⁰⁶) Πόλις Θασσάλικη εἰς τὴν Πελοποννησιακὴν κόλπον, τὸν κοινῶς κόλπον τοῦ Βώλε. ³⁰⁷) Οὗ ἔχει κατὰ τὸν ἴσον τὸν δοκιμάσθαι, ἔγκριτον (αὐτὴν). ³⁰⁸) Διὸ τὸν λόγον τούτου ὅν εἶπεν ὁ Ἀρ., φησὶν τὴν εἰς τὴν κοραϊτικὴν τῆς πράξεως ταύτης. ³⁰⁹) Συνέδρια εὐχρηστούμενα ὅσα καὶ ἔσσαν εἰς Ἀθῆνας ἔδεικται εἰς Θεμιστοκλῆς, ἢ ὅσα ἐκ παναρχαίων χρόνων ἔσσαν ἀντιπροσώπων ἐκ τῶν Ἑλλήνων Ἀθηναίων πόλεις. ³¹⁰) Τοῦ δυνάμειος τοῦ ἐλλείπειν ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Ἀμφικτυονίαν συνέδριον.

κλῆς ἐπικρατῆσαι τῶν ψήρων, καὶ γένηται τὸ ἑκαοῦν ἐκείνοις, συνῆπε καὶ πόλει⁵¹⁴, καὶ μετέθηκε τὰς γνάμιας τῶν Πυλαγόρων⁵¹⁵, ἐυδάξιας, ὡς τοιάκοντα καὶ μία μόναι πόλεις εἰσὶν αἱ μετασχούσαι τοῦ πολέμου, καὶ τούτων αἱ πλείους παντάπασι μικραί. Δεινὸν οὖν, εἰ, τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀποπόρου γενουμένης, ἐπὶ ταῖς μεγίσταις δυοῖν, ἢ τρισὶ πόλεσιν ἔσται⁵¹⁶ τὸ συνέδριον. Ἐκ τούτου μὲν οὖν μάλιστα τοῖς Λακεδαιμονίοις προσέφρασε⁵¹⁷. Διὸ καὶ τὸν Ἡμίωνα προήγον ταῖς τιμαῖς, ἀντίπαλον ἐν τῇ πολιτείᾳ τῷ Θεμιστοκλεῖ καθιστάντες.

Ἦν δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπαχθῆς, περιπλέων τε τὰς νήσους καὶ χρηματίζομενος⁵¹⁸ ἀπ' αὐτῶν οἷα καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἀργύριον αἰτοῦντή φησὶν αὐτὸν Πρόδορος εἶπαι τε καὶ ἀκοῦσαι⁵¹⁹. Δύο γὰρ ἔκειν ἔση Θεοῖς κοπιζῶν, Πειθῶ καὶ Βίαν οἱ δ' ἔφρασαν εἶναι καὶ παρ' αὐτοῖς Θεοῦς μεγάλους δύο, Πηνίαν καὶ Ἀπορίαν, ὅρ' ὄν κωλύεσθαι δοῦναι χρήματα ἐκείνω. Τιμοκρίτων⁵²⁰ δ' ὁ Ῥόδιος μελοποιεῖ ἐν ᾧσματι καθάπτεται πικρότερον τοῦ Θεμιστοκλέους, ὡς ἄλλους μὲν ἐπὶ χρήμασι⁵²¹ φυγάδας διαπραχθέντων κατεῖθαι⁵²², αὐτὸν δὲ ξένον ὄντα καὶ φίλον προεμένου δι' ἀργύριον. Δέγμα δ' οὕτως

Ἄλλ' εἰ τῷ⁵²³ γε Παιουσίαν⁵²⁴, ἢ καὶ τῶν Ἐλάνθικων⁵²⁵ αἰνεῖς, ἢ τῶν Ἀποταχίδων⁵²⁶.
Ἐγὼ δ' Ἀριστείδαν⁵²⁷ ἱππικῶν, ἄνδρα ἱερὸν ἀπ' Ἀθηνῶν⁵²⁸ ἄλκιον⁵²⁹ ἐνα λῶσπον.
Ἐπεὶ δὲ Θεμιστοκλῆα ἔχθαρε Λατῷ⁵³⁰ ψεύσταν, ἄδικον, προδόταν, δε Τιμοκρίοντα,
ξένον⁵³¹ ἔόντα,

Ἀργυροῖσι σκυβαλικοῖσι⁵³² παθεῖς, οὐ κατῆγεν εἰς πατρίδα Ἰάλυσον⁵³³.
Λαθῶν δὲ τρεῖς ἀργυρίου τέλαντ' ἔβα πλέον εἰς ἄλκιρον⁵³⁴.

Τοῦς μὲν κατῆγον ἀδικῶς, τοὺς δ' ἐκδίκων, τοὺς δὲ κτήνων⁵³⁵,
Ἀργυρίων ὑπόπλεως. Ἰσθμῶ δ' ἐπανόθευε⁵³⁶ γελῶσις ψυχρὰ κρέα παρήγων.
Οἱ δ' ἔσθιον κ' ἔχοντο μὴ ὄραν Θεμιστοκλέους γενέσθαι⁵³⁷.

Πολὸν δ' ἀσελγεστέρα καὶ ἀναπεπταμένη⁵³⁸ μᾶλλον εἰς τὸν Θεμιστοκλέα κέχρηται βλασφημία μετὰ τὴν φυγὴν αὐτοῦ καὶ τὴν καταδίχην ὁ Τιμοκρίων, ᾧσμα ποιήσας, οὗ ἔστιν ἀρχή

Μοῦσαι τοῦδε τοῦ μίλιος⁵³⁹ κλέος ἀν' Ἑλλάνων⁵⁴⁰ εἶσαι, ὡς ἰουκός⁵⁴¹ καὶ δίκιον.

⁵¹⁴) Συναγέρχων ὑπὲρ τῶν πόλεων. ⁵¹⁵) Οἱ ἀπεσταλμένοι εἰς τὸ συνέδριον ἐλίγοντα Πυλαγοῦραι μὲν οἱ περὶ τῶν πολιτικῶν σκοπούμενοι, ἱερομνήμονες δὲ οἱ περὶ τῶν ἱερῶν. ⁵¹⁶) Νὰ μείνη εἰς τὴν διακρίσιν τῶν μεγίστων. ⁵¹⁷) Ἀσελγέστερος. ⁵¹⁸) Ἀργυρολογῶν. ⁵¹⁹) Παρὰ τῶν Ἀνδρίων. ⁵²⁰) Ῥόδιος κωμικὸς ποιητὴς, σύγχρονος τοῦ Θεμιστοκλέους. ⁵²¹) Λαθῶν χρήματα. ⁵²²) Νὰ ἐπιταρβήσων εἰς τὴν πατρίδα τῶν. ⁵²³) Σὺ.

⁵²⁴) Τὸν ἀδελφὸν τοῦ Λεωνίδου, τὸν στρατηγούσαν τῶν Ἑλλήνων εἰς Πλαταιάς, μετὰ οὕτω ἀρχηγὸν τοῦ στόλου, καὶ τέλος προδότα τὴν Ἑλλάδα καὶ καταδικασθέντα ὑπὸ τῆς διακρίτης. ⁵²⁵) Τὸν πατέρα τοῦ Περικλέους στρατηγούσαντα εἰς τὴν Μυκάλην κατὰ Περσῶν κατ' ἣν ἡμέραν ἐγένετο ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη. ⁵²⁶) Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης διακρίψας ἢ οὕτως εἰς Μυκάλην. ⁵²⁷) Δορ. ἀντὶ Ἀριστείδην. ⁵²⁸) Δορ. ἱερὸν ἀπ' Ἀθηνῶν.

⁵²⁹) Λέγων ἔλκεν. ⁵³⁰) Ὡς ἰππικῶντος ἰδιωτικῶς ὀμιλούμενος ὑπὸ τῆς ἄρτης. ⁵³¹) Φίλος του. ⁵³²) Ἐπιθ. τοῦ ἀργυρίου. Οὐτεῖανος. ⁵³³) Πόλις τῆς νήσου Ῥόδου, μεταπορευθεῖσα ἔπειτα Ῥόδος. ⁵³⁴) Ἐπῆγεν εἰς τ' ἀνάθεμα. ⁵³⁵) Φανερῶν.

⁵³⁶) Εἰς τοὺς Ἰσθμιακοὺς ἀγῶνας ἐπανόθευε, δηλ. ἐπρόσθετον ἐξίστασις εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἀλλὰ παραδίτων ψυχρὰ κρέα. ⁵³⁷) Ἄντι μὴ ὄραν ἔκοιτο, τὸ ὅποιον ἔχον κτήνη, σφραῖνοντα, καὶ μὴ φθάσῃ τοῦ χρόνου, ὡς τὸ εἰς ὄραν ἔκοιτο, εἰς τὴν ἄλυσιν καὶ τοῦ χρόνου. ⁵³⁸) Φανερωτέρη. ⁵³⁹) Ἰάλυσον. ⁵⁴⁰) Παρὰ τοῖς Ἑλλάνων. ⁵⁴¹) Εἶκος.

λέγεσαι ὁ ὁ Τιμοκρίων ἐπὶ μεγιστῶν φυγεῖν⁵²⁹, συγκатаφροισαμένου τοῦ Θεμιστοκλέους. ὡς οὖν ὁ Θεμιστοκλῆς αἰτίαν ἔσχε⁵³⁰ μηδίζεῖν, ταῦτ' ἐκοίχθη πρὸς αὐτόν.

Ὅχι ἄρα Τιμοκρίων μόνος⁵³¹ Μήδουσαν ἔσχε κτείνειν⁵³².
 Ἄλλ' ἐντὶ⁵³³ καὶ ἄλλοι δὴ πονηροί, οὐκ ἐγὼ μόνος⁵³⁴ κέλευρις⁵³⁵.
 Ἐντὶ καὶ ἄλλοι ἀλώπεκες.

Ἦδη δὲ καὶ τῶν πολιτῶν διὰ τὸ φθονεῖν⁵³⁶ ἡδέως τὰς διαβολὰς προσ-
 κειμένων⁵³⁷ ἠναγκάζετο λυπερὸς⁵³⁸ εἶναι, τῶν αὐτοῦ πράξεων ἐν τῷ ὄψει.
 πολλάκις μεγαλομένων καὶ πρὸς τοὺς δυσχεραίνοντας, «Τί κοπιᾶτε⁵³⁹, εἴ-
 παι, ὑπὸ τῶν αὐτῶν πολλάκις εὐπάγοντες;» Ἡλίασε δὲ τοὺς πολλοὺς
 καὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰσάμενος⁵⁴⁰, ἦν Ἀριστοδοῦλην μὲν προσηγέ-
 ρουσεν, ὡς ἀριστα τῇ πόλει καὶ τοῖς Ἕλλησι βουλευσάμενος, πλεσίον δὲ
 τῆς οἰκίας κατεσκευάσθαι ἐν Μελίτῃ⁵⁴¹ τὸ ἱερὸν, οὐ γὰρ τὰ σώματα τῶν
 θανατορευμένων οἱ δήμιοι προβάλλουσι, καὶ τὰ ἱμάτια καὶ τοὺς βρόχους τῶν
 απαγχονιζομένων καὶ καθαιρεθέντων ἐκφέρουσιν. Ἐκείτο δὲ καὶ τοῦ Θεμιστο-
 κλέους εἰκόμιον ἐν τῷ ναῦ τῆς Ἀριστοδοῦλης ἐτι κατ' ἡμᾶς καὶ φαίνεται
 εἶς οὐ τὴν φυγὴν μόνην, ἀλλὰ καὶ τὴν ὄψιν ἡρωϊκὸς γινόμενος. Τὸν μὲν
 οὖν ἐξοστρακισμὸν ἐποίησαντο κατ' αὐτοῦ, καθαιροῦντες⁵⁴² τὸ ἀξίωμα καὶ
 τὴν ὑπεροχὴν, ὥσπερ εἰώθισαν ἐπὶ πάντων, οὓς φωντο τῇ δυνάμει βαρεῖς,
 καὶ πρὸς ἰσότητά δημοκρατικὴν ἀσυμμέτρους⁵⁴³ εἶναι. Κόλασις⁵⁴⁴ γὰρ εἴη
 ἦν ὁ ἐξοστρακισμὸς, ἀλλὰ παραμυθία φθόνου καὶ κουρισμὸς, ἡδόμενου τῷ
 ταπεινοῦ⁵⁴⁵ τοὺς ὑπερέχοντας, καὶ τὴν δυσμένειαν εἰς ταύτην τὴν ἀτιμίαν
 ἀποπνέοντο⁵⁴⁶.

Ἐκπεσόντος⁵⁴⁷ δὲ τῆς πόλεως αὐτοῦ, καὶ διατρίβοντος ἐν Ἀργεῖ, τὰ περὶ
 Πυρσανίαν συμπέσοντα⁵⁴⁸ κατ' αὐτοῦ παρέσχε τοῖς ἔχθροῖς⁵⁴⁹ ἀφορμὰς. Ὁ
 δὲ γραψάμενος αὐτὸν προδοσίας⁵⁵⁰, Λεωδότης ἦν Ἀλκιμαῖος, Ἀγρῶλη-
 θαν⁵⁵¹, ἕνα συναπαιτωμένων τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ γὰρ Πυρσανίας, πράττων
 ἐκεῖνα δὴ τὰ περὶ τὴν προδοσίαν, πρότερον μὲν ἀπεκρόπτετο τὸν Θεμι-
 στοκλέα⁵⁵², καίπερ ὄντα φίλον ὡς ὁ εἶδεν ἐκπεπωκότα τῆς πολιτείας καὶ
 σέροντα χαλεπῶς⁵⁵³, ἐθήρασεν ἐπὶ τὴν κοινῶν τῶν πραττομένων⁵⁵⁴ πα-
 ρακαλεῖν, τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως ἐπιδεικνύμενος αὐτῷ, καὶ παροξύνων
 ἐπὶ τοῖς Ἕλλησι, ὡς πονηροὺς καὶ ἀχαρίστους. Ὁ δὲ τὴν μὲν δέησιν
 ἀπετοίχετο⁵⁵⁵ τοῦ Πυρσανίου, καὶ τὴν κοινῶν δὴ ἀπέπειτο, πρὸς οὐδένα

⁵²⁹ Ὅτι Ἡροδότῃ. ⁵³⁰ Ὅταν κατηγορήθη ὁ Θ. ⁵³¹ Μόνος. ⁵³² Κτείνειν ἔσχε κτείνειν. ⁵³³ Εἰς. ⁵³⁴ Μόνος. ⁵³⁵ Ἀλώπεκι χάσασθαι τὴν οὐρανὸν τῆς καὶ γενεμῆς δὲ τοῦτο πονηροῦτά. ⁵³⁶ Τὸν Θεμιστοκλέα. ⁵³⁷ Διγχεμένων. ⁵³⁸ Ὀγληρὸς.

⁵³⁹ Λυπερὸς ἐστὶν ἀκούσας οὐκ εὐεργετήσασθαι πολλάκις ὑπὸ τοῦ ἴδιου. ⁵⁴⁰ Οἰκοδομήσας ἐν αὐτῷ ἔσχε. ⁵⁴¹ Παροικία ἐν Ἀθήναις. ⁵⁴² Διὰ τὴν ταπεινώσασθαι. ⁵⁴³ Κατερίχοντας ἔσχε, κεραιώτερον ἢ ὅτι ἐπερίσσει ἡ δημοκρατικὴ ἰσότης. ⁵⁴⁴ Τιμωρῶν.

⁵⁴⁵ Ἐ.δ. τῆς ταπεινώσασθαι. ⁵⁴⁶ Στεθμάνοντος. ⁵⁴⁷ Ἐξοστρίωντος. ⁵⁴⁸ Ἡ ἄνεκα λυπερῆτος κτείνειν τοῦ Πυρσανίου, βασιλέως τῆς Σπάρτης, ὅστις ἔγραψεν εἰς τὸν Πλάτωνα, συνθέλοντάς μετ' αὐτοῦ τὴν παραδόχην τῆς Ἑλλάδος. ⁵⁴⁹ Τοὺς ἔχθρους τοῦ Θεμιστοκλέους ἀφορμὰς κατ' αὐτοῦ, τοῦ Θεμ.

⁵⁵⁰ Κατηγορήσας αὐτόν, τὸν Θεμ. ἐπιπροδοσίαν. ⁵⁵¹ Ἐστὶν Ἀγρῶληθην. Ἀγρῶληθην ἦτον ἔθνος τῆς Ἀστικῆς. ⁵⁵² Ἐπέσειπτο ἀπὸ τῶν Θεμιστοκλέους. ⁵⁵³ Ἐλιθόμενος. ⁵⁵⁴ Εἰς τὸ μὴ κοινῶν τῶν ἔργων του, μὴ συμπερὶ μετ' αὐτοῦ. ⁵⁵⁵ Ἀπέμεινον.

δὲ τοῖς λόγοις ἐξήνεγκεν, οὐδὲ κατεμήνησε τὴν πρῆξιν, εἴτε παύσασθαι προσέειπεν αὐτὸν⁵⁶⁵, εἴτε ἄλλως καταφανῆ γενήσασθαι, σὺν οὐδενὶ λογισμῷ⁵⁶⁷ πραγμάτων ἀτόπων καὶ παραδόλων ἀεγόμενον. Οὕτω δὲ τοῦ Πρωστίνου ἰνατωθέντος⁵⁶⁸, ἐπιστολαὶ τινὲς ἀνευρεθεῖσαι καὶ γράμματα περὶ τούτων⁵⁶⁹, εἰς ὑπόβαν ἐνίδαιλον⁵⁷⁰ τὸν Θεμιστοκλέα· καὶ κατεβῶν μὲν αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι, κατηγόρουσι δ' οἱ σφαιούντες τῶν πολιτῶν, σὺ παρόντος, ἀλλ' ἐπὶ γράμματων ἀπολογουμένων μάλιστα ταῖς προτέραις κατηγορίαις. Διεβαλλόμενος γὰρ ὑπὸ τῶν ἑθέρων, πρὸς τοὺς πολίτας ἔγραφεν, ὡς ἄρχειν μὲν αἶψι ζήτων, ἀρ/εσθαι δὲ μὴ περὶ κῶς, μηδὲ βουλόμενος, οὐκ ἂν ποτε βαρβάρους καὶ πολεμικούς αὐτὸν ἀποδόσθαι μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Οὐ μὲν ἄλλὰ συμπεισθεῖς ὑπὸ τῶν κατηγορούντων ὁ ὄμιος, ἐπεμψεν ἄνδρας, οἷς εἰρήτη συλλαμβάνειν καὶ ἄγειν κρηθρόμενον αὐτὸν ἐν τοῖς Ἑλλησιν⁵⁷¹.

Προαισθόμενος δ' ἐκεῖνος, εἰς Κέρκυραν διεπέρασεν, οὕτως αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν εὐεργετίας⁵⁷². Γενόμενος γὰρ αὐτῶν κριτῆς, πρὸς Κορινθίους ἔχοντων διαφορὰν, ἔλυσε τὴν ἔχθραν, εἴκοσι τάλαντα κρίνας τοὺς Κορινθίους καταβαλεῖν, καὶ Λευκάδα κοινῇ νέμειν⁵⁷³, ἀμφοτέρων ἀποικίαν. Ἐκείθεν δ' εἰς Ἡπειρον ἔφυγε⁵⁷⁴, καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων, ἔβριψεν αὐτὸν εἰς ἐλπίδας χαλεπὰς καὶ ἀπόρους⁵⁷⁵, καταφυγὼν πρὸς Ἀδμήτῳ, δε βασιλεὺς μὲν τῆς Μολοσσῶν⁵⁷⁶, δεσπότης δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ προπυλακισθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, δὲ ἔκμαζεν ἐν τῇ πολιτείᾳ, δι' ὁργῆς εἶχεν αὐτὸν αἶψι, καὶ δῆλος ἦν, εἰ λάβοι, τιμωρησόμενος. Ἐν δὲ τῇ τότε φυγῇ μᾶλλον ὁ Θεμιστοκλῆς φοβηθεὶς συγγενῆ⁵⁷⁷ καὶ πρόσφατον εθόνον, ὁργῆς παλαιᾶς καὶ βασιλικῆς⁵⁷⁸, ταύτην φέρων ὑπέθηκεν ἑαυτὸν⁵⁷⁹ ἰκέτης τοῦ Ἀδμήτου καταστάς, ἰδοὺς τινα⁵⁸⁰ καὶ παρὶλλαγμένον τρόπον. Ἐχων γὰρ αὐτοῦ⁵⁸¹ τὸν υἱὸν, ὄντα παῖδα, πρὸς τὴν ἐστίαν προσέειπε, ταύτην μεγίστην καὶ μόνην σχεδὸν ἀναντιρρήτην ἔχουμένων ἰκεσίων τῶν Μολοσσῶν. Ἐνιοὶ μὲν σὺν Φθίᾳ τὴν γυναῖκα τοῦ βασιλέως λέγουσιν ὑποθέσθαι⁵⁸² τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸ ἰκέτευμα τοῦτο, καὶ τὸν υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐστίαν καθίσει μετ' αὐτοῦ τινὲς δ' αὐτὸν τὸν Ἀδμήτῳ, ὡς ἀρροσιώσατο⁵⁸³ πρὸς τοὺς δυνάοντας τὴν ἀνάγκη, δι' ἣν οὐκ ἐκδίδωσι τὸν ἄνδρα, διαθεῖναι καὶ συντραφῶσθαι⁵⁸⁴ τὴν ἰκεσίαν. Ἐκεῖ δ' αὐτῷ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, ἐκκλέψας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, Ἐπικράτης ὁ Ἀγαρνεὺς ἀπέστειλεν ἐν ἐπὶ ταύτῃ Κίμων ὑστερον κρίνας ἐθανάτωσεν, ὡς ἱστορεῖ Σησίμβροτος⁵⁸⁵. Ἐ-

⁵⁶⁵ Ἐκείνων δὲ ὁ Πρωστίνος δὲ παρατηρῆθ. ⁵⁶⁶ Ἀλογισμῶς. ⁵⁶⁷ Φωραθεὶς ὁ Πρωστίνος διὰ τοῦ γραμματικομοιᾶς, οὕτως ἔκμαζεν τὴν πρὸς τοὺς Πέρσας ἐπιστολὴν αὐτοῦ, καθ' ἑρμῆν ἐν Σπάρτῃ, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιδεῖκος Ἀθηνῶς. ἔπειτα ἐνεταπεισθεὶς, εἶσθε τὸν πρῶτον Ἀθῆναιον πρὸς τῆς θύρας αὐτῆς τῆς μητρὸς του, καὶ ἀπέβηκε τῆς πύλης. ⁵⁶⁸ τῶν κρηθρίων. ⁵⁶⁹ Ἐκαμον ὑποπτον. ⁵⁷⁰ εἰς συνῆριον γυναικῶν τῶν Ἑλλήνων (ὄχι δηλ. ἡρώων τῶν Ἀθηναίων). ⁵⁷¹ εἶχε προεργασθεῖς τὴν πόλιν. ⁵⁷² ἀποικίαν. Κίμων Α. Ν. 37. ⁵⁷³ Διὰ τοὺς Κερκυραῖοι εἶπον δὲ ἐβρίψαντο ἐν τῷ φλόθῳ, φοβούμενοι τοὺς Ἀθῆναιους. Θεμ. Α'. 136. ⁵⁷⁴ ἀκατορθότατος. ⁵⁷⁵ βασιλικῶν τῆς Ἡπείρου. ⁵⁷⁶ Διὰ τὴν σφαιροειδέσιν του. ⁵⁷⁷ τὸν συγγενῆ εθόνον μᾶλλον τῆς ὁργῆς. ⁵⁷⁸ φέρων ἑαυτὸν ὑπέθηκεν ταύτην (τῷ ὁργῆ). ⁵⁷⁹ Κατ' Ἴλιον καὶ δυνάστη. ⁵⁸⁰ τοῦ Ἀδμήτου. ⁵⁸¹ ὅτι ἐλπιόμενος. ⁵⁸² Διὰ τὸ προσεῖπε ὡς ἀρροσιώσατο πρὸς τοὺς δυνάοντας τὴν Θεμιστοκλῆ. ⁵⁸³ συντραφῶσθαι, ὡς ὄρεμα διασκεδάσει. ⁵⁸⁴ ἰκέτης, εἰρηγῶν τοῦ Θεμιστοκλέους.

ε' οὐκ οἷδ' ὅπως ἐπιλαθόμενος³⁹⁸ τούτων, ὃ τὸν Θεμιστοκλέα ποιῶν ἐπιλαθόμενον, πλεῖστα φησὶν εἰς Σικελίαν, καὶ παρ' Ἰέρωνος³⁹⁹ αἰτεῖν τοῦ τυράννου τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον, ὑπισχυόμενος αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας ὑπάρχουσι κοῦρσιν⁴⁰⁰, ἀποστρεφόμενου δὲ τοῦ Ἰέρωνος, οὕτως εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπῆραι.

Ταῦτα δ' οὐκ εὐκλῆς ἔστιν οἷῳ γενέσθαι. Θεόφραστος⁴⁰¹ γὰρ ἐν τοῖς Περὶ βασιλείας ἱστορεῖ τὸν Θεμιστοκλέα, πέμψαντος εἰς Ὀλυμπίαν Ἰέρωνος ἵππους ἀγωνιστάς⁴⁰², καὶ σκηνὴν τινα κατεσκευασμένην πολυτελῶς στήσαντος εἰπεῖν ἐν τοῖς Ἕλλησι λόγον, ὅς γαρή τὴν σκηνὴν διασπάσαι τοῦ τυράννου, καὶ κολύσαι τοὺς ἵππους ἀγωνίσασθαι. Θουκυδίδης δὲ φησὶ καὶ πλεῖστα κῦτόν, ἐπὶ τὴν ἑτέραν⁴⁰³ καταβάντα θάλασσαν ἀπὸ Πύθης⁴⁰⁴, οὐδενὸς εἰδέσθαι, ὅστις εἶπ, τῶν πλεόντων, μέχρις οὗ πνεύματι τῆς οὐκίας εἰς Νάξον καταφερομένης ὑπ' Ἀθηναίων πολιορκουμένην τότε, φοβηθεῖς, ἀνδείξειεν ἑαυτὸν τῷ τε ναυκλήρῳ καὶ τῷ κυβερνήτῃ καὶ τὰ μὲν δεόμενος, τὰ δ' ἀπειλῶν, καὶ λέγων, ὅτι κατηγορήσοι καὶ καταφύεσσιτο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς οὐκ ἀγνοοῦντες, ἀλλὰ γρήμασι πεισθέντες ἐξ ἀρχῆς, ἀναλάβοιεν αὐτόν, οὕτως ἀναγκάσειε παραπλεῦσαι καὶ λαβέσθαι τῆς Ἀσίας⁴⁰⁵. Τῶν δὲ γρημάτων αὐτῷ πολλὰ μὲν ὑπεκκλαπέντα⁴⁰⁶ διὰ τῶν φίλων εἰς Ἀσίαν ἐπλεῖτων δὲ φανερῶν γενομένων καὶ συναγθέντων εἰς τὸ δημόσιον⁴⁰⁷, Θεόπομπος μὲν, ἑκατὸν τάλαντα⁴⁰⁸, Θεόφραστος δ' ὀγδοήκοντά φησὶ γενέσθαι τὸ πλῆθος, οὐδὲ τριῶν ἄξια τάλαντων κεκτῆμένου τοῦ Θεμιστοκλέους, πρὶν ἀπεσθαι τῆς πολιτείας⁴⁰⁹.

Ἐπεὶ δὲ κατέπλευσεν εἰς Κύμην⁴¹⁰, καὶ πολλὰς ἤσθετο τῶν ἐπὶ θάλαττῃ⁴¹¹ παραφυλάττοντας αὐτόν λαβεῖν, μάλιστα δὲ τοὺς περὶ Ἐργοσίλη καὶ Πυθόδωρον (ἦν γὰρ ἡ θῆρα λυσιστελής τοῖς τὸ κερδαίνειν ἀπὸ παντὸς ἀγαπῶσι, διακοσίων ἐπικεκηρυγμένων αὐτῷ⁴¹² τάλαντων ὑπὸ τοῦ βασιλέως), ἔσχευεν εἰς Αἰγάς, Αἰολικὸν πολισμάτιον, ὑπὸ πάντων ἀγνοούμενος πλὴν τοῦ ξένου⁴¹³ Νικογένους, ὃς Αἰολίων πλειστην οὐσίαν ἐκέκτητο, καὶ τοῖς ἀνω δυνατοῖς⁴¹⁴ γιῶριμος ὑπῆρξε. Παρὰ τούτῳ κρυπτόμενος ἡμέρας ὀλίγας διέτριψεν εἶτα μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκ θυσίας τινός⁴¹⁵, Ὀλβιος, τῶν τέκνων τοῦ Νικογένους παιδαγωγός, ἔκρυπτον γενόμενος καὶ θεοφόβητος⁴¹⁶, ἀναγνώνησε μέτρον ταυτί,

Νυκτὶ φωνήν, νυκτὶ βουλήν, νυκτὶ τὴν νίκην δίδου.

ἐπέθετον Ὀμηρικὴν φυσιολογίαν φαίνεται ἐπὶ ἄγραφε καὶ ἱστορίαν. ³⁹⁸ Ὁ Στρατιώδης τοῦ. ³⁹⁹ Τυράννος τῶν Συρακουσῶν σφίρις καὶ ἀγαθὸς ἄρχηγός, πρὸς δὲ ἦλθε καὶ ὁ Σικελιώτης, καὶ ὁ Πύδαρος καὶ ὁ Αἰσώλλος. ⁴⁰⁰ Διερθ. ἀποστρεφόμενος. ⁴⁰¹ Αἰσώλλος, μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ὃ αὐτὸς οὐ σῴζονται εἰ γὰρ καὶ τῆς εἰ. ⁴⁰² Δὲ καὶ τρεῖς καὶ εἰς τὸ ἵπποδρόμιον τῶν δημοσίων ἀγώνων. ⁴⁰³ Τὴν περιέχουσαν τῆς Ἑλληνικῆς νῆσους, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. ⁴⁰⁴ Πύθης εἰς τὸν Θεσσαλικὸν κέλλπον τῆς Μακεδονίας, τὴν σήμερον τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. ⁴⁰⁵ Νὰ πιάσων, ν' ἀράξων εἰς τὴν Ἀσίαν. ⁴⁰⁶ Κρυπτός πικρὸς ἀπὸ τῆς λέξεως. ⁴⁰⁷ Ἀπ' οὗ πολλὰ ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅσα ἐρανερῶθησαν, αὐτὴ συνήχθησαν εἰς τὸ δημόσιον, ἐδημειώθησαν. ⁴⁰⁸ Τὸ τάλαντον εἶχε 6,000 δραχμάς, ἰσὺν καμάρου μὲν 24,000 δραχμάς σημερινῆς περιπέου. ⁴⁰⁹ Νὰ ἔμειν εἰς εἰς πολιτικὰ πράγματα. ⁴¹⁰ Ἡ μέγιστη πόλις τῆς ἐν μικρῇ Ἀσίᾳ Αἰολίδος, πατρὶς Ἡρόδου. Τὴν σήμερον Τραπεζοῦλη. ⁴¹¹ Τῶν ἀρχόντων εἰς τῆς παραθαλασσίας πόλεις. ⁴¹² Κρυπτόμενος ὡς ἀμοιβὴ πρὸς τοὺς δυναστεύοντας καὶ τὸν σπυλάσων. ⁴¹³ Φίλου του. ⁴¹⁴ Τεῖς ἐν Περσῶν ἰσχυροί. ⁴¹⁵ Τῷ γενομένῳ μακρὸν βίου. ⁴¹⁶ Θεόφραντος.

Καὶ μετὰ ταῦτα κοιμηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅταν ἔδοξεν ἰδεῖν ὄρακοντα κατὰ τῆς γαστρὸς αὐτοῦ περιελιττόμενον, καὶ προσανέροντα τῷ τραχήλῳ γινόμενον ὁ ἄετον, ὡς ἦλθετο τοῦ προσώπου, περιβαλόντα τὰς πτέρυγας, ἐξῆραι καὶ κομίζειν πολλὴν ἑλάν, εἶτα χρυσείου⁴⁰¹ τινὸς κρυκείου φανέντος ἐπὶ τούτου στῆσαι βεβαίως αὐτὸν, ἀμυγγάνου δεικμάτος καὶ ταραχῆς ἀπαλλαγέντα. Πέμπεται⁴⁰² γοῦν ὑπὸ τοῦ Νικογένους μηχανησαμένου τι τοιοῦτον. Τοῦ βαρβαρικοῦ γένους τὸ πολὺ καὶ μάλιστα τὸ Περσικόν, εἰς ζηλοτυπίαν τὴν περὶ τὰς γυναικῶν ἀγρίαν φύσει καὶ χαλεπὸν ἔστιν. Οὐ γὰρ μόνον τὰς γαμετάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀργυρωνήτους καὶ παλλακευόμενας, ἰσχυρῶς παραφυλάττουσιν ὡς ὑπὸ μύλωνος ὄρασθαι τῶν ἐκτός, ἀλλ' οἴκοι μὲν διατάσθαι κατακεκλεισμένας, ἐν δὲ ταῖς ὀλοιοποιαῖς, ὑπὸ σκηνῆς κόκλιω περιπεραγμένας ἐπὶ τῶν ἀρμαμαξῶν ὄρασθαι. Τοιαύτης τῷ Θεμιστοκλεῖ κατασκευασθεῖστος ἀπήνης, καταδύς⁴⁰¹ ἐκομίζετο, τῶν περὶ αὐτὸν αἰεὶ τοῖς ἐντυγχάνουσι καὶ πυνθανομένοις λεγόντων, ὅτι γύναιον Ἑλληνικὸν ἄγουσιν ἐπ' Ἰωλίας, πρὸς τινα τῶν ἐπὶ θύραις⁴⁰² βασιλέως.

Θουκυδίδης μὲν οὖν καὶ Χάρων ὁ Λαμψακηνός⁴⁰³ ἱστοροῦσι, τεθηγκότος Ξέρξου, πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῷ Θεμιστοκλεῖ γενέσθαι τὴν ἐντευξίν⁴⁰⁴. Ἐσφορός⁴⁰⁵ δὲ καὶ Δεῖνων⁴⁰⁶ καὶ Κλείταρχος⁴⁰⁷ καὶ Ἡρακλείδης⁴⁰⁸, ἐπὶ δ' ἄλλοι πλείονες, πρὸς αὐτὸν ἀρξίσθαι τὸν Ξέρξην. Τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης συμφέρεσθαι⁴⁰⁹, καίπερ οὐδ' αὐτοῖς ἀτρέμα⁴¹⁰ συστατομένοις. Ὁ δ' οὖν Θεμιστοκλῆς γενόμενος παρ' αὐτὸ τὸ δεινόν⁴¹¹, ἐντυγχάνει πρῶτον Ἀρταβάνῳ τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, Ἑλλήν μὲν εἶναι, βούλεσθαι δ' ἐντυχεῖν βασιλεῖ περὶ μεγίστων πραγμάτων, καὶ πρὸς ἃ τυγχάνει μάλιστα σπουδάζων ἑκείνος⁴¹². Ὁ δὲ φησιν α' ὦ ξένη, νόμοι διακρίνουσιν ἀνθρώπων ἄλλα δ' ἄλλοις καλὰ· καλὸν δὲ πᾶσι τὰ οἰκεία κοσμεῖν⁴¹³ καὶ σώζειν. Ἑμᾶς μὲν οὖν ἐλευθερίαν μάλιστα θαυμάζειν καὶ ἰσότητα, λόγος⁴¹⁴ ἡμῶν δὲ πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων, κάλλιστος οὗτός ἐστι, τιμῶν βασιλέα, καὶ προσκυνεῖν εἰκόνα Θεοῦ⁴¹⁵ τοῦ τὰ πάντα σώζοντος. Εἰ μὲν οὖν, ἐπαινῶν⁴¹⁶ τὰ ἡμέτερα, προσκυνήσεις⁴¹⁷, ἔστι σοὶ καὶ βασιλέα θεάσασθαι καὶ προσειπεῖν, εἰ δ' ἄλλο τι φρονεῖς, ἀγγέλοις ἑτέροις χρῆσθαι πρὸς

⁴⁰⁰) Ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ ποιητικοῦ χρύσεος, χρυσεῖος. ⁴⁰¹) Ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὴν Περσίαν. ⁴⁰²) Κωδὴ εἰς αὐτὴν ὁ Θεμιστοκλῆς. ⁴⁰³) Τῶν ἀλλήλων. ⁴⁰⁴) Ἱστορικὸς ἀρχαιότερος τοῦ Ἡρόδοτου, γράψας ἱστορίαν τῶν Περσῶν. ⁴⁰⁵) Ἐγένετο ἡ ἐντευξὶς τοῦ Θεμιστοκλέους. ⁴⁰⁶) Περίφημος Ἱστορικὸς ἐκ Κόμης τῆς Αἰολίας, ἀκμαῖος ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, μαθητὴς τοῦ Ἰσοκράτους. Ἐγράψεν ἱστορίαν Ἑλλ. καὶ Βαρβάρων εἰς λ' βιβλία, μὴ σωζόμενα. ⁴⁰⁷) Ἱστοριογράφος ἐπὶ Φιλίππου, γράψας ἱστορίαν τῶν Περσῶν. ⁴⁰⁸) Υἱὸς τοῦ προλαβόντος, συνεκταρατεύσας μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ γράψας τῆς πράξεως αὐτοῦ. Τὰ συγγράμματά τε δὲν σώζονται. ⁴⁰⁹) Ὁ Ποντικὸς, ἐπὶ Ἡρακλείας, πόλεως τοῦ Πόντου, μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους· ἔγραψε πολλὰ συγγράμματα, ὧν ὀλίγα τινὲς περὶ πολιτικῶν σώζονται. ⁴¹⁰) Συμφωνεῖ μὲ τὸς χρονολογικοῦς πίνακας. Τινὲς τῶν νεωτέρων χρονολογῶν θέτουσι τὴν ἀνάβασίν του εἰς Ὁλ. 78, α', εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταξέρξου, υἱοῦ τοῦ Ξέρξου. Ταύτης τῆς γνώμης εἶναι ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Πλάταρχος. Ὁ δὲ Διόδωρος εἶναι ἐκ τῶν φρονούντων ὅτι ἀνέβη ἐπὶ ἔτη προηγήτερα. ⁴¹¹) Περσὶς σκεραμένως, ὅθεν ἀκριβῶς. ⁴¹²) Ἀπέχων αὐτοῦ τοῦ κινδύνου. ⁴¹³) Ν' ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα περὶ πραγμάτων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀσχολεῖται πολὺ (ὁ βασιλεὺς), τὰ ὁποῖα πολὺ τῆς ἐδουλεύουσι. ⁴¹⁴) Περιποιεῖσθαι. ⁴¹⁵) Διατρέχει· λόγος ὅτι εἶπε. ⁴¹⁶) Αὐτοῖς ὡς εἰκόνα. ⁴¹⁷) Ἐγχαρίων. ⁴¹⁸) Τὸν βασιλέα.

αὐτόν. Βασιλεῖ γὰρ οὐ πάτριον ἀκούσας ἀκράσθαι μὴ προσκυνησάντος. ἢ Ταῦτα ὁ Θεμιστοκλῆς ἀκούσας λέγει πρὸς αὐτόν α' Ἀλλ' ἐγώ γε τὴν βασιλείαν, ὦ Ἀρσάβανε, στήναι καὶ ἐνθάκην αὐγίστων ἀρίγμαι, καὶ αὐτός τε πείσομαι τοῖς ὑμετέροισι νόμοις, ἔπειθ' Θεῶ τῷ μεγάλῳ κενεῖ Πέρσας οὕτω δοκεῖ, καὶ εἰ ἐμὲ πλείονες τῶν γυν βασιλεῖα προσκυήσουσιν. Ὅστε τοῦτο μὲν ἐμποδῶν ἔγω τοῖς λόγοις, οὐ βούλομαι πρὸς ἐκείνον εἰπαίνε. Τίνα δ' (εἶπεν ὁ Ἀρσάβανος) Ἑλλήνων ἀρίγμαι σε ὤμειν⁴²¹; οὐ γὰρ ἰδιώτη τὴν γῆναι ἔσκαε⁴²² καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, α' Τοῦτ' οὐκέτ' ἄν, ἔφη, πύθειτέ τις Ἀρσάβανε, πρότερος βασιλείας. ἢ Οὕτω μὲν ὁ Φηκίας⁴²³ φησὶν. Ὁ δ' Ἐρατοστράτης⁴²⁴ ἐν τοῖς Παρὶ πλοῦτον προσιστόρησε, διὰ γυναικὸς Ἐρατοστράτης⁴²⁵, ἣν ὁ γάλλοχος εἶχε, τῷ Θεμιστοκλεῖ τὴν πρὸς αὐτόν ἐνταυθὶν γενέσθαι καὶ σίστασιν.

Ἐπειδὴ οὖν εἰσηχθῆ πρὸς βασιλεῖα, καὶ προσκνήσας⁴²⁶ ἔστη σιωπῆ, προστάξαντος τῷ ἔργῳ τοῦ βασιλείου ἐρωτήσαι, τίς ἐστί, καὶ τοῦ ἔργῳ μὲν ἐρωτήσαντος εἶπεν α' Ἦκω σοι, βασιλεῦ, Θεμιστοκλῆς ὁ Ἀθηναῖος ἐγώ, ἔργῳ ὅρ Ἑλλήνων διώθεις, ὃ πολλὰ μὲν οὐκ εἰλοῦσι κακὰ Πέρσαι, πλείω δ' ἀγαθὰ κωλύσονται τὴν διώξιν, ὅτε τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀσφαλεῖ γενόμενης, παρίσχε τὰ οἴκοι σωζόμενα χαρίσασθαι τε καὶ ὑμῖν⁴²⁷. Ἐμοὶ μὲν οὖν πάντα πρέποντα ταῖς παρούσας συμφοραῖς ἐστί⁴²⁸, καὶ παρεσκευασμένος ἀρίγμαι δεξασθαι τε γάρην εὐμενῶς διαλλαττομένου⁴²⁹, καὶ προκτεῖσθαι μνηστικακῶντος ὀργῆν. Σὺ δὲ τοῖς ἐμοῖς ἐγχεῖσθε μάρτυρας θίμενος, ἄν εὐκρέτησα Πέρσαι, ἀπόχρησαι ταῖς ἐμαῖς τύχαις πρὸς ἐπίδειξιν ἀρετῆς μᾶλλον, ἢ πρὸς ἀποπλήρωσιν ὀργῆς. Σώσεις μὲν γὰρ ἐκέτην σὺν, ἀπολείς δ' Ἑλλήνων πολέμιον γενόμενον⁴³⁰. ἢ Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Θεμιστοκλῆς, ἐπεθείκατο τῷ λόγῳ⁴³¹ προσδιδῶν τὴν ὄψιν, ἣν εἶδεν ἐν Νικογένου, καὶ τὸ μάντευμα τοῦ Δωδωναίου⁴³² Διὸς, ὡς κελευσθεῖς πρὸς τὸν ὀμῶν κλον τοῦ Θεοῦ βαδίζειν, συμφορήσει⁴³³ πρὸς ἐκείνον ἀναπέμπεσθαι μεγάλους γὰρ ἀμφοτέρους εἶναι τε καὶ λέγεσθαι βασιλεῖας. Ἀκούσας δ' ὁ Πέρσης, ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν ἀπεκρίνατο, καίπερ θαυμάσας τὸ φρόνημα καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ μακρῶς δὲ πρὸς τοῖς φίλοις ἐκυτόν, ὡς ἐπὶ εὐτυχίᾳ μεγίστη, καὶ κατευξάμενος ἦει τοῖς πολεμίοις τοιούτας φρένας διδόναι τὸν Ἀρμῆνιον⁴³⁴, ὅπως ἐλαύσασι τοῖς ἀρίστοις ἐξ αὐτῶν, ὅσται τοῖς Θεοῖς λέγεται, καὶ πρὸς πόσιν εὐθὺς τραπίσθαι, καὶ νίκτωρ ὑπὸ γαρχῆς διὰ μέτων τῶν ὄπλων βολῆσαι τρίς α' Ἐγὼ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον. ἢ

⁴²¹ Τίς δὲ τῶν Ἑλλήνων εἰ ἦλθε νὰ εἰπῶμεν περὶ σοῦ; ⁴²² Πιθανῶς ὁ Κερνηλαῖος, ὁ περίφημος μαθηματικὸς, ἀκράσας ἐπὶ Πτολεμαίῳ Εὐεργέτῳ. ⁴²³ Ἐξ Ἐρατοστράτης τῆς Ἑλλάδος. ⁴²⁴ Ἐισελθὼν πρὸς τὸν βασιλεῖα εἶπε δὲ τὸν θακτύλιον τὸν κατὰ γῆς, καὶ κῶνας νὰ τὸν λάθῃ ἔργῳ ἐπὶ προσκλήσεως. ⁴²⁵ Ἡ ἐξασφαλισθεῖσα σωτηρία τῆς πατρίδος μου μοὶ ἐπέτρεπε νὰ κάμω (ἀκινδύνως) γάρην τινὰ καὶ πρὸς σῆς. ⁴²⁶ Ἄρ. ὅτι καὶ ἄν ἀποκρίσασθαι περὶ ἐμοῦ τὸ ἔρχεται ἐν τῇ συμφορῇ μου. ⁴²⁷ Ἰδὲ. ⁴²⁸ Ἄν μὲ σώσῃ, οὐδέ τις ἐκέτην, ἄν μὲ θανατώσῃ, θανατώμενος ἐγχεῖσθε τῶν Ἑλλήνων. ⁴²⁹ Ἐπίφρατον ὡς ἐπίφρατον καὶ ἦσαν μαρτυρίαν τὴν ἐπὶ τῆς ὀπτικής. ⁴³⁰ Δωδώνη, πόλις ἐν Ἑλλάδι περίφορος κερσημον γρηναῖον τοῦ Διὸς. Τῶν ἐσκαλεῖσθε ἐταν εὐρίσκατο παρὰ Μολοσσῶν. ⁴³¹ Ἐαλλογισθῆ, ἐνὸς τῆς. ⁴³² Οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον δύο δαίμονας, τὸν τοῦ καλοῦ, ἄν ὀνομαζοῦν Ἐρατοστράτην, καὶ τὸν τοῦ κακοῦ, ὃν ἐπωνόμαζον Ἀρμῆνιον ἢ Ἀρμῆνιον.

ἄμα ὁ ἑμεῖς συγκαλέσας τοὺς φίλους, εἰσάγαγεν εἰς αὐτὸν, μάλιστα ἐπι-
 ζῶντα χρηστόν, ἐξ ὧν ἑώρα τοὺς ἐπὶ θύρας⁴²⁶, ὡς ἐπέθετο τοῦτον πα-
 ρόντος αὐτοῦ, γαλιπῶς ἐπακμαίνον· καὶ κικῶς λέγοντας. Ἐτι δὲ Ῥοξάνης
 ὁ γυλιάρχος, ὡς κατ' αὐτὸν ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς προσίων⁴²⁷, καθήμενου βα-
 σιλείως, καὶ τῶν ἄλλων σιωπώντων, ἀτρέμα στενάξας εἶπεν· εἴθε
 Ἕλληνας ὁ ποικίλος, ὁ βασιλείως σε δαίμων δεῦρο ἦγαγεν. οὐ μὲν ἄλλ' εἰς
 ἔμην⁴²⁸ ἔλθόντος αὐτοῦ, καὶ πάλιν προσκνησάντος, ἀσπισάμενος καὶ
 κροσειπὸν φιλοφρόνως ὁ βασιλεὺς, Ἦθῶ μὲν ἔωχσεν αὐτῷ διακόσια τέ-
 λαντα ἐπέλθον· κροισακτὰ γὰρ αὐτόν, ἀπολήφασθαι δικαίως τὸ ἐπικηρυχθῆναι
 τῷ ἀγαθόντι⁴²⁹. Πολλὰ δὲ πλείω τούτων ὑπισχεσθετο, καὶ παρεθάρσυνε· καὶ
 λέγειν ἐκέλευε περὶ τῶν Ἑλληνικῶν, ἃ βούλοιο, παρόρσιαζόμενον⁴³⁰. Ὁ
 δὲ Θεμιστοκλῆς ἀπεκρίνατο, τὸν λόγον εἰκέναι τοῦ ἀνθρώπου τοῖς ποικί-
 λος, στρατώμασιν⁴³¹, ὡς γὰρ ἐκεῖνα, καὶ τούτον, ἐκτεινόμενον μὲν ἐπιδεί-
 κνυσθαι τὰ εἶδη⁴³², συστέλλόμενον δὲ⁴³³ κρήπτειν καὶ διασθεῖρειν. Ὅθεν
 αὐτῷ χρόνου δεῖν⁴³⁴. Ἐπει δ', ἰσθίντος τοῦ βασιλέως τῇ εἰκασίᾳ⁴³⁵, καὶ
 λαρθάνειν⁴³⁶ καλεῖσθαι, ἐνιαυτὸν αἰτήσάμενος, καὶ τὴν Περσίδα γλώσ-
 ταν ἀπογράφων ἐκμαθὼν, ἐνεπέργαγε βασιλεῖ δι' αὐτοῦ⁴³⁷, τοῖς μὲν ἐκτός
 ἴδξαν παρέσχε⁴³⁸ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων διελέχθαι· πολλῶν δὲ
 καινοτομομένων περὶ τὴν αὐλήν καὶ τοὺς φίλους τοῦ βασιλέως ἐν ἐκείνῳ
 τῷ καιρῷ, εἰθόνον ἔσχε παρὰ τοῖς δυνατοῖς, ὡς καὶ περὶ ἐκείνων παρόρσια
 χρησασθαι⁴³⁹ πρὸς αὐτόν⁴⁴⁰ ἀποτετολυμῶς. Οὐδὲν⁴⁴¹ γὰρ ἦσαν αἱ τιμικαί
 ταῖς τῶν ἄλλων εἰκουαὶ ξένων⁴⁴², ἀλλὰ καὶ κρηγεσίων βασιλεῖ μετέσχε,
 καὶ τῶν οὐκὶ διατριβῶν, ὥστε καὶ μητοὶ τοῦ βασιλέως εἰς ὄψιν ἔλθειν⁴⁴³,
 καὶ γενίσθαι συνήθης διακοῦσαι⁴⁴⁴ δὲ καὶ τῶν μυχικῶν λόγων⁴⁴⁵, τοῦ βασι-
 λέως καλεῖσθαι. Ἐπειδὴ δὲ Δημάρατος ὁ Σπαρτιάτης⁴⁴⁶, αἰτήσασθαι εὐ-
 ρεῖαν καλεσθεῖς, ἤρξαστο τὴν κίθαριν⁴⁴⁷, ὥσπερ οἱ βασιλεῖς, ἐπαράμενος⁴⁴⁸
 εἰσελάσαι διὰ Σάρδεων, Μητροπαύτης μὲν ἀνεψιὸς ὢν βασιλέως εἶπε, τοῦ
 Δημαράτου τῆς γαίης ἀθάμενος· εἰ αὐτῆ μὲν ἡ κίθαρς οὐκ ἔχει ἐγκέρα-
 λον, ἐν ἐπικαλέσει⁴⁴⁹· σὺ δ' οὐκ ἔση Ζεὺς, κἄν λάθης κεραυνόν. οὐ ἀπωσα-
 μένου δὲ τὸν Δημάρατον ἀργῆ διὰ τὸ αἶγμα τοῦ βασιλέως, καὶ δοκῶντος
 ἀπαρατήτως ἔγειν⁴⁵⁰ πρὸς αὐτόν, ὁ Θεμιστοκλῆς δευθεῖς ἔπεισε καὶ διήλ-
 λαξε. Λέγεται δὲ, καὶ τοὺς ὑπερον βασιλεῖς, ἐφ' ὧν μᾶλλον αἱ Περσικαὶ
 πράξεις ταῖς Ἑλληνικαῖς συνανεκράθησαν⁴⁵¹, ὁσάκις δευθεῖν⁴⁵² ἀνδρῶν

⁴²⁶) Τοῦ ἀλλοκοῦ. ⁴²⁷) ἀπέργαγε ἐμπρὸς τοῦ. ⁴²⁸) τοῦ βασιλέως. ⁴²⁹) εἰς ἐκεῖνον ὄρα
 ἔβλεπε τὸν φέροι πρὸς τὸν βασιλεῖα. ⁴³⁰) μετὰ παρόρσια. ⁴³¹) τοὺς τάπητας. ⁴³²) τὰ
 σχήματα, τὰ πολυειδῆ περιεχόμενα. ⁴³³) Ὅταν δὲ ἀναπτύξῃ. ⁴³⁴) διὰ τὸ μὴ εἶναι
 τῆν Περσίδα γλῶσσαν, καὶ μὴ δύναται νὰ ἀναπτύσῃ τὸν λόγον τοῦ. ἴδ. Θεμ. Α'. 133.

⁴³⁵) Ἰσθίνον. ⁴³⁶) Παραβολῆ. ⁴³⁷) ἀνεῖο διασημῶς δευθεῖς. ⁴³⁸) Ἐραίνετο, ὄρησι νὰ
 κροισσον. ⁴³⁹) Ἐμῆκρον ἐκτελεῖται. ⁴⁴⁰) τὸν βασιλεῖα. ⁴⁴¹) κατ' αὐτόν. Ἐπειδὴ τὸ
 κατ' ἡμῖν ἐστίν. ⁴⁴²) ταῖς τιμαῖς, ἃς οἱ ἄλλοι ξένοι ἀπολαμβάνου ἐν Περσίᾳ. ⁴⁴³) Ἐπα-
 ρουσιδότη. ⁴⁴⁴) Ἐκ τοῦ ἴσθαι. ⁴⁴⁵) τῆς διδασκαλίας τῶν λόγων, εἰπῶντες ἦσαν οἱ τερπῆ
 τῶν Περσῶν. ⁴⁴⁶) βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, κατατρεχθεὶς ἀπὸ τοῦ συμβασιλέως τοῦ Αἰωνίου
 ἢ νόθεο, κατέφυγεν εἰς τὴν Περσίαν ἐπὶ Δαρείου. ⁴⁴⁷) τίσσον. ⁴⁴⁸) φερῶντας.

⁴⁴⁹) ἀλλ. ἡ κεφαλὴ σου τὴν ὄψιν δὲ καλόφῃ ἐν ἔχει ἐγκέραλον. ⁴⁵⁰) Ὅτι δὲν εἶ-
 λε νὰ τὸν ἀπογράφῃ. ⁴⁵¹) Ὅταν ὑπῆρξαν περισσότεραι αἱ σχέσεις μεταξὺ Περσίας καὶ
 Ἑλλάδος. ⁴⁵²) εἶχον ἀνάγκην.

Ἑλληνας, ἐπαγγέλλεσθαι καὶ γράσειν ἕκαστον³²⁸, ὡς μείζων ἔσειτο παρ' αὐτῷ³²⁹ Θεμιστοκλέους. Αὐτὸν δὲ Θεμιστοκλῆς φασίν, τῆς μέγαν ὄντα καὶ θεραπευόμενον³³⁰ ὑπὸ πολλῶν, λαμπρῶς ποτε τραπέζης παρατεθείητος, πρὸς τοὺς παῖδας εἰπεῖν ἑ Ὁ παῖδες, ἀπωλόμεθ' ἂν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα³³¹. Ἡ πόλις δ' αὐτῷ τρεῖς μὲν οἱ πλείστοι δοθῆναι λέγουσιν, εἰς ἄρτον καὶ οἶνον καὶ ἔφον³³², Μαγνησίαν καὶ Λαμίακην καὶ Μυσοῦντα³³³. δύο δ' ἄλλας προστίθεισιν ὁ Κοζικῆρος Νεάνθης³³⁴ καὶ Φανίας, Περκώτην καὶ Παλαισκηρην³³⁵ εἰς στρωμνὴν καὶ ἀμπελότην³³⁶.

Καταβαίνουσι δ' αὐτῷ πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις³³⁷ ἐπὶ θάλατταν Πέρσης ἀνὴρ, Ἐπιχόης ὄνομα, σατραπεύων τῆς ἀνω Φρυγίας, ἐπεδούλευσα, παρεσκευασκῶς ἔκπαλαι Πισίδας³³⁸ ἀποκτενοῦντας, ὅταν ἐν τῇ καλουμένῃ πόλει Λεοντοκεφάλῳ γενόμενος καταυλισθῆ. Τῷ δὲ λέγεται καθεύδοντι μεσημβρίας τὴν Μητέρα τῶν Θεῶν³³⁹ ὄναρ φανείσαν εἰπεῖν ἑ Ὁ Θεμιστοκλῆς, ὄστ' ἔρει³⁴⁰ κεφαλῆς λέοντων, ἵνα μὴ λέοντι περιπέσῃς. Ἐγὼ δ' ἀντὶ τούτου σε αὐτῷ θεραπεύειναι Μνησιπολέμαν³⁴¹. Ἡ Διαταραχθεὶς οὖν ὁ Θεμιστοκλῆς, προσευξάμενος τῇ Θεῷ, τὴν μὲν λεωφόρον ἀφῆκεν, ἑτέρα δὲ³⁴² περιελθὼν, καὶ παραλλάξας³⁴³ τὸν τόπον ἐκείνον, τῆς νυκτὸς οὕτως κατηρμήσατο. Τῶν δὲ τὴν σκηνὴν κομιζόντων ὑποζυγίων ἑνὸς εἰς ποταμὸν ἐμπέσοντος, οἱ τοῦ Θεμιστοκλέους οἰκέται τὰς αὐλαίας³⁴⁴ διαβρόχως γενομένας ἐκπετάσαντες ἀνέβηγον οἱ δὲ Πισίδαι τὰ ξίφη λαβόντες ἐν τούτῳ προσεφέροντο, καὶ τὰ ψυχόμενα πρὸς τὴν σελήνην οὐκ ἀκριβῶς ἰδόντες, ᾗθησαν εἶναι τὴν σκηνὴν τὴν Θεμιστοκλέους, κἀκείνον ἑνδὸν εὐοχεῖν ἀναπαυόμενον. Ὡς δ' ἔγγυς γενόμενοι τὴν αὐλαίαν ἀνίσταλλον, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ παραφυλάσσοντες, καὶ συλλαμβάνουσι. Διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον ὄντω, καὶ θαυμάσας τὴν ἐπιράνειαν τῆς Θεοῦ, ναὸν κατασκευάσαν ἐν Μαγνησίᾳ Διόνδυμένης³⁴⁵, καὶ τὴν θυγατέρα Μνησιπολέμαν ἱέρειαν ἀπέδειξεν.

Ὡς δ' ἦλθεν εἰς Σάρδεας, καὶ σχολὴν ἄγων ἐθέασατο τῶν ἱερῶν³⁴⁶ τῆς κατασκευῆς, καὶ τῶν ἀναθημάτων τὸ πλῆθος, εἶδε καὶ ἐν Μητρὶ³⁴⁷ ἱερῷ τὴν καλουμένην ὑδροφόρον κρήνην γαλκῆν³⁴⁸, μέγεθος δῖπληγυν, ἣν αὐτὸς, ὅτε τῶν Ἀθηναίων ὑδάτων ἐπιστάτης ἦν³⁴⁹, εὐρὺν τοῖς ὑψηλομένοις τὸ ὕδωρ καὶ παραγορευσάντας, ἀνέθηκεν ἐκ τῆς ζυμίας³⁵⁰ ποιησάμενος εἴτε δὴ παθὼν τι³⁵¹ πρὸς τὴν αἰγμαλωσίαν τοῦ ἀναθήματος, εἴτε βουλόμενος

³²⁸) Βασιλεία. ³²⁹) Ἐκείνος πρὸς τὸν ἄγρανον, ἔσειτο μείζων παρ' αὐτῷ (τῷ Βασιλεῖ) ἔρ' ὅτι ἦν ὁ Θεμιστοκλῆς παρὰ τῷ Πέρσῃ. ³³⁰) Κολακευόμενον. ³³¹) Ἀγλ. ἡ καταδρομὴ ἴστανεν ἡστία τῆς σωτηρίας μας. ³³²) Διὰ τὰ μεταχειρίζεται τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν εἰς ἄγρανον ἄρτον, κτλ. ³³³) Ἡ μὲν πρώτη καὶ ἡ τελευταία, Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐν Φρυγίᾳ ἐπὶ τοῦ Μαιάνδρου. Ἡ δὲ δεύτερη παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον. ³³⁴) Περκώτη καὶ Παλαισκηρὴ καὶ Σαήρης καὶ Παλαισκηρὴς ἦσαν τέσσαρες πόλεις τῆς Φρυγικῆς χώρας. ³³⁵) Εἶδος ἱματίου ἢ μανδύου ἑννοεῖ δὲ, πρὸς ἱματισμὸν. ³³⁶) Διὰ τὰ προπαρασκευάσθη ὅσα περὶ τῆς πόλεως ὑποσχέθη εἰς τὸν βασιλεῖα. ³³⁷) Ἡσπεία, ἑπαρχία μεσημβρινῆ τῆς μικρῆς Ἀσίας, ἀσπικῶς τοῦ ὄρους Ταύρου. ³³⁸) Τὴν Ῥίαν. ³³⁹) Μείνε ὀπίσω, μείνε μακρὰν. ³⁴⁰) Τὴν θυγατέρα τοῦ Θεμιστοκλέους. ³⁴¹) Ὁσῆ. ³⁴²) Περιελθὼν περὶ. ³⁴³) τὰ παραπετάσματα. ³⁴⁴) Ἐπίθετον τῆς Ῥίαν. ³⁴⁵) τῶν ναῶν. ³⁴⁶) Τῆς Ῥίαν ἢ Κοδράκ. ³⁴⁷) Ἀγαλμα. ³⁴⁸) Ἐκ τῆς Ἀθήνης εἶχεν ἄλλοτε διορισθῆ ἐπιστάτης τῆς διοικητικῆς ἐπιτελείας. ³⁴⁹) Ἐκ τοῦ προστίμου εἰς τὸ καταδικάσθησαν οἱ κλέπτοντες τὸ ὕδωρ. ³⁵⁰) Διανομιὰς, λυπηθείς.

ἐνδείξασθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσην ἔχει τιμὴν καὶ δύναμιν ἐν τοῖς βασιλείαις πράγμασι, λόγον τῷ Δυδίας σακράτη προστίθειεν, αἰτούμενος ἀποστείλαι τὴν κόρην εἰς τὰς Ἀθήνας. Καλεπαίνοντος δὲ τοῦ βαρβάρου, καὶ βασιλεῖ γράψαι φήσαντος ἐπιστολὴν, εὐχρηστὴς ὁ Θεμιστοκλῆς, εἰς τὴν γυναικωνίτιον ἀπέφυγε, καὶ τὰς παλλακίδας αὐτοῦ θεραπεύσας χροῖμασιν, ἐκείνόν τε κατεπαύει τῆς ὀρχῆς, καὶ πρὸς τὰ ἄλλα παρεῖχεν ἐκυτὸν εὐλαβίστερον⁴³⁶, ἤδη καὶ τὸν φθόνον τῶν βαρβάρων δεδοικώς. Οὐ γὰρ πλανώμενος περὶ τῆς Ἀσίας, ὡς φησὶ Θεόπομπος, ἀλλ' ἐν Μαγνησίᾳ μὲν οἰκῶν, καρπούμενος δὲ δωρεὰς μεγάλας, καὶ τιμώμενος ὁμοίᾳ Περσῶν τοῖς ἀρίστοις, ἐπὶ τῷ ἄλλο χρόνῳ ἀδείως ὄσσηεν, οὐ πάνυ τι τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασι προσήρως τοῦ βασιλείας, ὑπ' ἀσχυολίων περὶ τὰς ἄνω πράξεις⁴³⁷. Ὡς δ' ἄλλοτε ἰστορεῖται ἀρισταμένη⁴³⁸, βροθιόνητων Ἀθηναίων, καὶ τριήρεις Ἑλληνικὰς μέγα Κύπρου καὶ Κιλικίας ἀναπλεύσασσι, καὶ Κίμων θάλασσοκρατῶν ἐπέστρεψεν⁴³⁹ αὐτὸν ἀνταπιχειρεῖν τοῖς Ἕλλησι, καὶ κωλύειν αὐξανόμενους ἐπ' αὐτὸν⁴⁴⁰. ἤδη δὲ καὶ δυνάμεις ἐκινούντο καὶ στρατιγαὶ διεπέμποντο, καὶ κατέβαινον εἰς Μαγνησίαν ἀγγελλὰι πρὸς Θεμιστοκλῆα, τῶν Ἑλληνικῶν ἐξάπτεσθαι⁴⁴¹ κελεύοντος βασιλέως, καὶ βεβαιού⁴⁴² τὰς ὑποσχέσεις· οὔτε δὲ ὀργὴν τινα⁴⁴³ παροξυνθεὶς κατὰ τῶν πολιτῶν⁴⁴⁴, οὔτ' ἐπαρθεὶς τιμῇ τοσαύτῃ καὶ δυνάμει πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἴσως μὲν οὐκ ἐφικτὸν ἡγούμενος τὸ ἔργον, ἄλλως τε μεγάλως τῆς Ἑλλάδος ἐχούσης στρατηγούς τότε, καὶ Κίμωνος ὑπερφυῶς εὐήμεροῦτος ἐν τοῖς Ἑλλησιν· τὸ δὲ πλεῖστον, αἰδοῖ τῆς τε δόξης τῶν πράξεων ἐαυτοῦ⁴⁴⁵, καὶ τῶν τροπαίων ἐκείνων, ἀριστα βουλευσάμενος ἐπιθεῖναι τῷ βίῳ τὴν τελευταίην πρέπουσαν, εἴησε τοῖς Θεοῖς, καὶ τοῖς φίλοις συναγκιῶν, καὶ δεξιωσάμενος, ὡς μὲν ὁ πολὺς λόγος, αἶμα ταύρειον πιὼν, ὡς δ' ἔνοι, φάρμακον ἐφήμερον⁴⁴⁶ προσενεγκάμενος, ἐν Μαγνησίᾳ κατέστρεψε⁴⁴⁷, πέντε πρὸς τοῖς ἐξήκοντα βεβιωκώς ἔτη, καὶ τὰ πλεῖστα τούτων ἐν πολιτείαις καὶ ἡγεμονίαις. Τὴν δ' αἰτίαν τοῦ θανάτου καὶ τὸν τρόπον πωλούμενον βασιλεῖα λέγουσιν ἔτι μᾶλλον θαυμάσαι τὸν ἄνδρα, καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ οἰκείοις γρόμμενον διατελεῖν φιλανθρώπως.

Ἀπέλιπε δὲ Θεμιστοκλῆς παῖδας, ἐκ μὲν Ἀργίππης τῆς Αὐσανδρου τοῦ Ἀλωπεκῆθεν, Ἀργέπολιν καὶ Πολύευκτον, καὶ Κλεόβραντον οὐ καὶ Πλάτων ὁ Φιλόσοφος⁴⁴⁸ ὡς ἰππείως ἀρίστου, τᾶλλα δ' ὀδονός ἀξίου γενομένου μνημονεύει. Τῶν δὲ πρεσβυτάτων, Νεσκλῆς μὲν, ἔτι παῖς ὢν, ὑπ' ἵππου δηρῶς ἀπέθανε, Διοκλῆα δὲ Αὐσανδρος ὁ πάππος υἱὸν ἐποιήσατο. Θυγατέρας δὲ κλείους ἔσχεν, ὧν Μηστειπολέμαν μὲν, ἐκ τῆς ἐπιγαμηθείσης⁴⁴⁹ γενόμενης, Ἀργέπολις ὁ ἀδελφός, οὐκ ὢν ὁμομήτριος⁴⁵⁰, ἔγγημεν Ἰταλίαν ἐπὶ

⁴³⁶) Ἦτον πλέον συνεσταλαμένος. ⁴³⁷) Ἀσχυολούμενος περὶ τὰ πράγματα αὐτὸν ἐπὶ τῆς δόξης. ⁴³⁸) Ἡ ἄλλοτε εἶχε κορυφῆ ἀπὸ τοῦ Πέρσας ἐπὶ Καρδύστου, τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κύρου, καὶ προκατοῦ τοῦ Δαρείου. ⁴³⁹) Παρεκίνησεν, ἐπέσει. ⁴⁴⁰) Ἐυδονομούμενος κατὰ τὸ αὐτοῦ. ⁴⁴¹) Ἡ ἄρχιστος τῆς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειρήσεως του. ⁴⁴²) Ἡ ἐκπαύσει. ⁴⁴³) Ἀπὸ ὀργῆν δίδει τὸν κατέστρεψεν. ⁴⁴⁴) Τῶν συμπολιτῶν τε. ⁴⁴⁵) Ἀισχυολούμενος τῆς δόξης τῶν προτέρων του πράξεων. ⁴⁴⁶) Τὸ αὐθιμὸν ἀνακρούει. ⁴⁴⁷) Ἰππὸν τὸν βίον. Ἐσχεύεσθαι. ⁴⁴⁸) Ἐν Μένωνι, σ. 93. ⁴⁴⁹) Τῆς δευτέρας συζύγου. ⁴⁵⁰) Κατὰ τὴν Ἀθηναίων νόμον οἱ Ἀθηναῖοι ἐδύναντο μὲν νῦν κορυφῆ τῆς ἐμποκατείας ἀδελφίας, οὐκ ὅμως

Πανθείδης ὁ Κίος. Σόβραον δὲ Νικολάου, Ἀθηναῖος· Νικομάχην δὲ Φρασι-
κλῆς ὁ ἀδελφεὸς Θεμιστοκλέους, γὰρ τετελευτηκός· ἐκείνου, πλείους
εἰς Μαγνησίαν, ἔλαθε παρὰ τῶν ἀδελφῶν, νεωτάτην δὲ πάντων τῶν τέκνων
Ἀσίαν ἔβραθε⁵⁰¹. Καὶ τάρων μὲν αὐτοῦ λαμπρὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ Μίγνηται
ἔχουσι· περὶ δὲ τῶν λειψάνων οὗτ' Ἀνδοκίδῃ προσέγειν ἄξιον, ἐν τῷ⁵⁰²
πρὸς τοὺς ἐταίρους λέγοντι, εὐράσσαντας τὰ λείψανα διαφόρῃαι τοὺς Ἀθη-
ναίους (φύεται γὰρ, ἐπὶ τὸν δῆμον προξένων τοὺς ἀλιγαρχικοὺς), ὅ, τα
Φύλαρχος⁵⁰³, ὡς περ ἐν τραγωδίᾳ τῆ ἱστορία μονοῦ μηχανῆν ἄρα⁵⁰⁴, καὶ
τραγωδιῶν Νεσκλέα τινα καὶ Δημόπολον, υἱὸς Θεμιστοκλέους, ἀγῶνα⁵⁰⁵
βούλεται κινεῖν καὶ πάθος, ὃ οὐδ' ἂν ὁ τύχῶν ἀγνοήσειεν ὅτι πέπλασται⁵⁰⁶
Διόδωρος δ' ὁ περιηγητὴς⁵⁰⁷ ἐν τοῖς Περὶ τῶν μυθιμάτων εἰρηκεν, ὡς ὑπο-
νοεῖν μᾶλλον, ἢ γινώσκων, ὅτι περὶ τὸν λιμένα τοῦ Παιρικῶς, ἀπὸ τοῦ
κατὰ τὸν Ἄλκιμον⁵⁰⁸ ἀκρωτηρίου, πρόκειται τις οἶον ἀγκῶν, καὶ κάμψαντι
τοῦτον ἐντός, ἢ τὸ ὑπερδίων τῆς θαλάττης⁵⁰⁹, κρημὸς ἐστὶν εὐμεγέθης, καὶ
τὸ περὶ αὐτὴν βωμοειδὲς, τάρως τοῦ Θεμιστοκλέους⁵¹⁰. Οἶεται δὲ καὶ Πλά-
τωνι τὸν κωμικόν⁵¹¹ αὐτῷ μαρτυρεῖν ἐν τούτοις⁵¹².

Ὁ σὸς δὲ τίμος, ἐν καλῷ⁵¹³ κωμωδίᾳ,
τοῖς ἐμπόροις πρόσρησις⁵¹⁴ ἐστὶ πανταχοῦ,
τοῖς τ' ἐκπλέοντας εἰσπλέοντας τ' ὀφείται,
Χάριτων⁵¹⁵ ἔμλλα τῶν νεῶν, θέσεται.

Τοῖς δ' ἀπὸ γένους⁵¹⁶ τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τιμαὶ τινες ἐν Μαγνησίᾳ φυ-
λαττόμεναι μέχρι τῶν ἡμετέρων χρόνων ἦσαν, ὡς ἐκπροῦτο Θεμιστοκλῆς
Ἀθηναῖος⁵¹⁷, ἡμέτερος συνήθης καὶ φίλος παρ' Ἀμμωνίῳ⁵¹⁸ τῷ φιλοσόφῳ
γενόμενος.

εἰς ἐκμηθεύσει. ⁵⁰¹ Ὁ Φρασικλῆς ἀνέβραθε καὶ τὴν νεωτάτην τῶν θυγατέρων τοῦ Θε-
μιστοκλέους. ⁵⁰² Ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐπιγραφωμένῳ, πρὸς τοὺς ἐταίρους.
⁵⁰³ Ἱστοριογράφος Ἀθηναῖος ἢ Σικελόνιος, ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ φιλοσόφου. ⁵⁰⁴ Ὡς
εἰς τὰς τραγωδίας ἐπιφαίνεται εἰρηκεν ἀπεροῦμενος διὰ μηχανῆς θεός τις, φέρων τὴν τοῦ
δράματος λύσιν. ⁵⁰⁵ Σολκίνθησιν. ⁵⁰⁶ Ὅτι εἶναι πλάσμα καὶ ὄχι μῦθος. ⁵⁰⁷ Ἐκ Κί-
ρακος, ἐπὶ Διόδωρου γεωγράφου περιήγητος. ⁵⁰⁸ Τὸ ἀριστερὸν ἀκρωτήριον τοῦ Παιρικῶς.
⁵⁰⁹ Ὅπου ὄηλ, ἡ θάλασσα περικυκλωμένη ὑπὸ ξηρᾶς γαληνίται. ⁵¹⁰ Καὶ ὁ Πλουταρ-
χος λέγει ὅτι ἐπὶ ἡμερῶν τοῦ ἦν τάρως Θεμιστοκλέους παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Παιρικῶς, εἰς
τὴν τελευταίαν ἀριστερὴν ἄκρην τοῦ λιμένος ὑπάρχουσι μέχρι τοῦδε λείψανα μηχανῆς
ἀποβιβάμενα εἰς τὸν κόρον τοῦτου. ⁵¹¹ Ἀθηναῖος ποιητὴς τῆς ἀρχαίας κωμῆδος, ἐπιέ-
σης 400 π. Χ. ⁵¹² Τὸς ἐπεισι. ⁵¹³ Τόση. ⁵¹⁴ Ἀντικείμενον προσρήσεως. (ὡς χερ-
τάται. ⁵¹⁵ Καὶ ὀπίσταν (ἴ). ⁵¹⁶ Ἀπόγονος. ⁵¹⁷ Ἀπόγονος τοῦ ἀρχαίου Θεμιστοκλέους,
εἰρηκενος τοῦ Πλουτάρχου, ὅστις ἐγεννήθη τὸ 50 π. Χ. ἐπομένως 530 ἔτη μετὰ τὸν Θε-
μιστοκλῆν. ⁵¹⁸ Ὅταν ἡμεθε ἐστὶν παρ' Ἀμμωνίῳ, ὅστις ἦν περπατητικὸς φιλόσοφος ὁ
ἐλαττοδραῖος, διδάσκαλος τοῦ Πλουτάρχου.

E.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006